

VICTOR SACKVILLE
DE SPIEGEL VAN
DE SFINX

N° 11
43^e jaargang
8-3-88

Kuifje

HET WEEKBLAD VOOR DE SUPER-JEUGD VAN 7 TOT 77 JAAR

DOSSIER Luchtvaart
BEELDEN en DOKUMENTEN
het begin van de luchtvaart

DE
"SUPER-
ETENDARDS"
IN

HET **DERELICT**

40 F — NEDERLAND f 2,65

3792237010002 06520

De voorlopers

Altijd al heeft de mens willen vliegen. Hij hoefde maar even zijn ogen op te slaan en de vogels langs de lucht te zien glijden, of zijn oude droom plaagde hem weer. De legende van Ikaros bezielde hem al eeuwen toen Leonardo da Vinci zijn onderzoeken deed die helaas allemaal in het plannenstadium bleven steken. Anderhalve eeuw later, in 1670, bestudeerde een vindingrijke jezuïet, Francesco Lana, de mogelijkheid een gondel in de lucht te verheffen dankzij vier koperen bollen waarin een vacuüm heerste. Tevergeefs. Een andere geestelijke, pater De Gusmão, vond een soort zweefvliegtuig uit, dat hij 'Passarola' noemde. Andere knutselaars, Letur en De Groof, maakten een 'ornithoptère'... waarmee ze om het leven kwamen. In de tweede helft van de 19e eeuw geloofde men ook in de stoomhelikopter van Ponton d'Amécourt, in de stoom-driedekker van Stringfellow, in het elastische project van Jobert, in de 'aerial steamer' van Moy... Zelfs Thomas Edison, de uitvinder van de fonograaf, hield zich bezig met vliegen: tevergeefs trachtte hij een 'vliegend schip' te ontwikkelen.

We hebben gevlogen!

Natuurlijk, er waren al hete luchtballonnen en zeppelins... maar nog geen vliegtuigen! Aan de ingenieur Clément Ader uit Toulouse danken we het eerste 'echte' toestel dat 'zwaarder dan lucht' was. Op 9 oktober 1890, als hij bijna vijftig jaar is, weet hij aan boord van zijn zelfgebouwde 'Eole' enkele seconden lang een paar centimeter boven de grond te blijven. Gesterkt door dat resultaat zet hij alles in het werk om zijn 'Avion III' te maken, voorzien van

VLEIETUIGEN

twee stoommotoren van 20 PK, waarmee hij op 14 oktober 1897 opstijgt.

De jaren dertig

Het vliegtuig is inmiddels niet meer weg te denken. De jeugd is enthousiast over de prestaties van de Lockheed 10 A Electra, de ster van de Amerikaanse commerciële toestellen. Of de Dewoitine D-338, die voor de Air France vliegt op de lijnen Parijs-Marseille-Cannes en Parijs-Dakar, maar ook op Parijs-Damascus-Hanoi, enz. Op hetzelfde moment wordt er in Italië veel gepraat over de Savoia-Marchetti S-73, waarvan een aantal exemplaren onder licentie in België gebouwd werden. De Douglas DC 3 van 1935, blijkt al gauw het beste passagierstoestel van zijn tijd. Alle luchtvaartmaatschappijen kopen het, en in de

De A310 Airbus.

Tweede Wereldoorlog worden er niet minder dan 13.000 van gebouwd.

De legendarische Lindbergh

Met de oversteek van de Atlantische Oceaan door de Amerikaan Charles Lindbergh in zijn 'Spirit of St-Louis' in 1927, slaan we een nieuwe pagina om in de geschiedenis van de luchtvaart: oceanen vormen geen echte hindernissen meer. Weldra ontstaan er, dankzij grotere toestellen, regelmatige vluchten tussen Europa en New York of Rio de Janeiro. In die tijd was het watervliegtuig populair. Vooral de Dornier Do X uit 1929, het grootste toestel van die tijd, dat 170 passagiers kon vervoeren. Of de Fokker F-VIb-3m, die gebruikt werd door luchtvaartmaatschappijen als de KLM, Swissair en Air France.

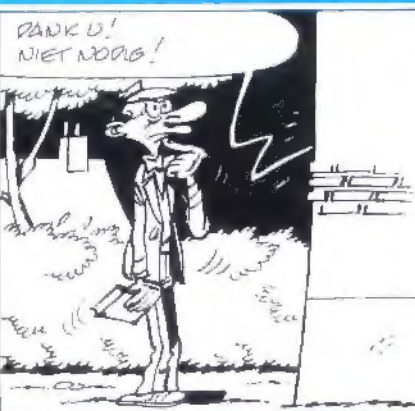
Het tijdperk van de 'jet'

In 1938 vervoerden de burgerluchtvaartmaatschappijen al bijna 2,5 miljoen passagiers. In de jaren na de oorlog wordt dat aantal verre overtroffen. Vlieguren worden sneller en veiliger met de komst van de eerste toestellen met straalmotoren. De beroemde 'jets' maken al spoedig de dienst uit bij alle grote maatschappijen. Voor kortere vluchten zijn de propellortoestellen nog niet meteen verdwenen, maar lang duurt dat niet. De Caravelle, dat schitterende toestel voor de middellange afstanden, verschijnt. Voor de lange afstanden is het alleen maar de Boeing 707. Daarna komt er die andere, nog grotere Boeing, 'Jumbo Jet' geheten. Er is op dit moment sprake van de Airbus, een groot Europees vervoersvliegtuig. En zouden we morgen per raket naar New York reizen?

Yves Duval

NIEK NOPPES

PHILIPPE RICHELLE

HET DERELICT

DE MIDDAG RAAST EEN HEVIGE STORM OVER DE MIDDELLANDSE ZEE EN MAAKT ALLE SCHEEPVAART IN DE OMGEVING VAN CORSIKA ONMOGELIJK ...

OP DAT MOMENT, OP DE MARINELUCHTVAARTBASIS HYERES-LE-PALYESTRE, WAAR TIJDENS MANEUVERS EEN AFDELING VAN HET FLOT. TIELJE 11 F LIGT...

DE LAVET EN HASQUENOPH... GAAN JULLIE OP MISSIE? MET DIT HONDEWEER?

WAAROM NIET? LIJFTEKENEND VOOR NAVIGATIE-TRAINING! EN WE ZULLEN HET CENTRUM VAN DE DEPRESSIE VERMIDDELEN...

GOED, GOED. ALS JULLIE ZO GRAAG EEN BAD WILLEN NEMEN...

VOOR DE CORSICAANSE KUST NADERE EEN DRAMA ZIJN ONTKNOPING...

SOS... SOS... HIER DE 'VICTORIA'... WIJ HEBBEN ROERSCHADE... WIJ WORDEN NAAR KUST GEDREVEN!! GEDWONGEN HET SCHIP TE VERLATEN... IK HERHAAL: WIJ VERLATEN HET SCHIP...

EN EVEN LATER...

OP WEG DAN MAAR, "PINGUINS"...

HE, JULLIE, WACHT EENS!

????

JULLIE MISSIE IS LIJFGESET. JULLIE BLIJVEN HIER IN STAAT VAN PARAATHEID. BEVEL VAN DE C.E.C. MED. (1)

IS ER BOMSLAG?

OP DE VLICHTLEIDING IN LA TOUR...

EEN 'DERELICT' (2)? EEN GEVAAR VOOR DE SCHEEPVAART? JA... WE ZULLEN BINNEN EEN UUR EEN PATROUILLE BOMMENWERPERS STUREN...

(2) VERLATEN SCHIP.

MOLVAIR: WAARSCHUW DE STARTBAAN! LAAT ZE ALLEBEI DE SUPER-ETENDARDS LADEN MET TWEE BOMMEN VAN 400 KILO!

KOMT VOOR ELKAAR!

(1) OPPERBEVELHEBER VAN DE SECTOR MIDDELLANDSE ZEE.

EN NOG GEEN UUR
LATER...

KIMONO, NEEM TER
PLAATSE CONTACT OP MET
SIERRA VICTOR, DIE U
DE CLEARANCE EN AAN-
WIJZINGEN ZAL
GEVEN.

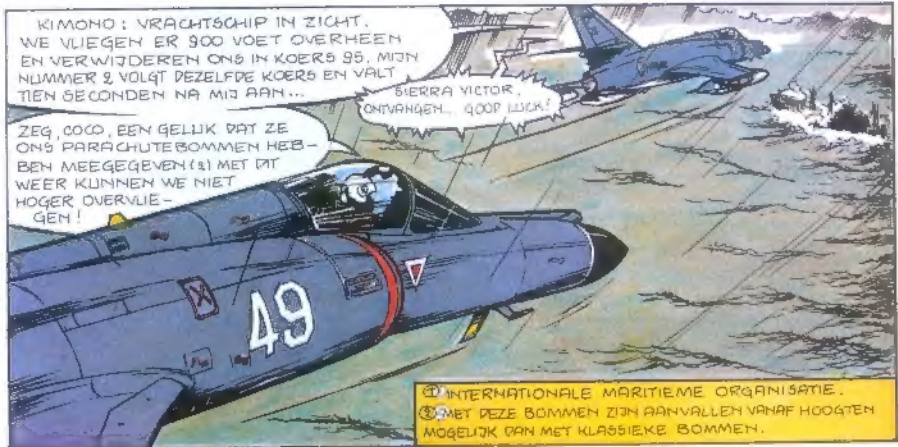
WAT BETEKENT DAT? EEN
OP DRIFT GERAAKT VRACHT-
SCHIP BOMBARDEREN? VREEMDE GESCHIEDENIS.

ONGETWISFELD'Z'IN ROTTE
SCHUIT ONDER VALSE VLAG DIE
ZICH NIET AANTREKT VAN DE
REGLS VAN DE
IMO⁽¹⁾

EEN KWARTIER
LATER, BIJ
CORDICA...

SIERRA VICTOR
AAN KIMONO, HET
SCHIP DRIJFT OP 41°32'
N8 EN 8°27' O...
BINNEN 10 MIJL GEEN ANDER
VAARTUIG IN DE BLUURT...
VANUIT HET ZUIDWESTEN
NADERT EEN GRAANTRAN-
SPORT. U KUNT UW
GANG GAAN...

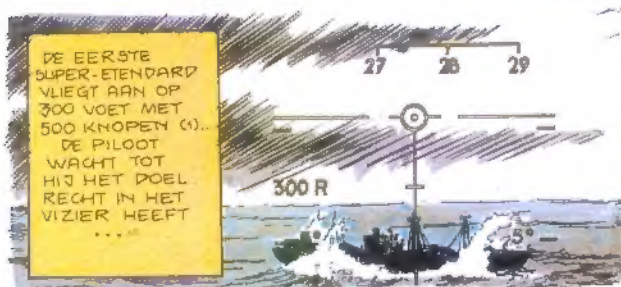

KIMONO: VRACHTSCHIP IN ZICHT.
WE VLEGEN ER 900 VOET OVERHEEN
EN VERWIDDEREN ONS IN KOERS 95, MIJN
NUMMER 2 VOLGT DEZELFDE KOERS EN VALT
TIEN SECONDEN NA MIJ AAN...

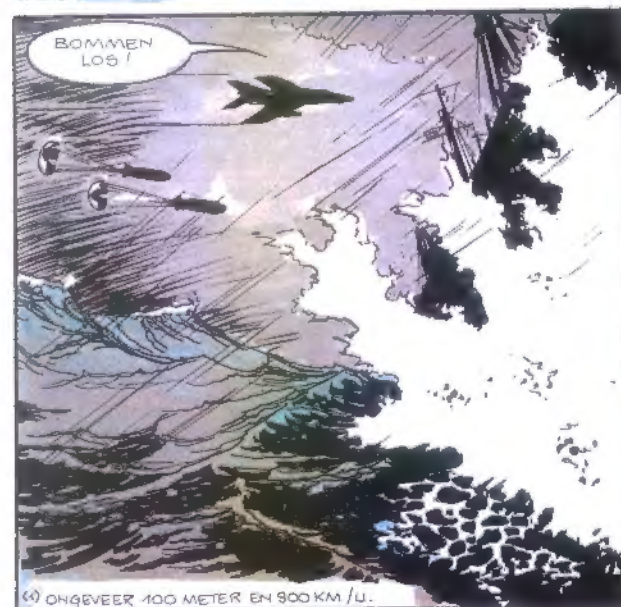
ZEG COCO, EEN GELUK DAT ZE
ONS PARACHUTE BOMMEN HEB-
BEN MEEGEGEVEN (2) MET DAT
WEER KUNNEN WE NIET
HOGER OVERVIE-
GEN!

SIERRA VICTOR,
ONTVANGEN... GOED LUCK!

(1) INTERNATIONALE MARITIEME ORGANISATIE.
(2) MET DEZE BOMMEN ZIJN AANVALLEN VANAF HOOGTEN
MOGELIJK DAN MET KLASSIEKE BOMMEN.

DE EERSTE
SUPER-ETENDARD
VLEGT AAN OP
300 VOET MET
500 KNOPEN (3)...
DE PILOOT
WACHT TOT
HIJ HET DOEL
RECHT IN HET
VIZIER HEEFT

BOMMEN
LOS!

(3) ONGEVEER 100 METER EN 900 KM/U.

LEADER OUT!
BOMMEN GELOST!
RESULTATEN
?

EEN VOLTREFFER
DE ANDERE VIJF METER
ERNAAST! NU MIJN
BEURT!

NUMMER 2 VOLGT IN HET SPOOR VAN ZIJN VOORGANGER EN LOST ZIJN BOMMEN. MAAR OP HET MOMENT DAT HIJ BOVEN HET SCHIP VLIEGT EXPLODEERT HET OPEENS IN EEN ONVERKLAARBAAR HEKSENKETEL...

HEEE!

DIE GIGANTISCHE EXPLOESIE IS NIET NORMAAL, TIEN SECONDEN NA DE VOLTREFFER

IK HEB EEN BEHOORLIJKE SCHOKGOLF GEKREGEN! IK ZAL EVEN DE BOEL CONTROLE-
LEREN... OH... HYDRAULISCHE DRUK VALT WEG! LICHT OP!

KLOFT! EEN LEK BIJ HET LANDINGSGESTEL VOOR!

IK MOET ZO SNEL MOGELIJK LANDEN. SOLENZARA IS HET DICHTST BIJ... KOM!

VOLG MIJ MAAR... IK LET WEL OP DE NAVIGATIE EN DE RADIO...

SOLENZARA, HIER PATROUILLE KIMONO TEN ZUIDWESTEN VAN CORGICA...

ONTVANGEN, KIMONO... HIER ZEER HARDE WIND MET WINDSTOTEN TOT 35 KNOPEN, GEWIKKIG IN DE LENGTE VAN DE LANDINGSBAAN...

DES TE BETER... HET BESCHADIGDE TOEGESTEL HOUDT HET NIET LANG... IK SCHAT ONZE AANKOMST ROND 25... BEREID EEN ONTVANGSTCOMITÉ VOOR...

IK HERKEN HET HIER... DE LANDINGSBAAN IS VLAKEBIJ...

MIJN TANKS ZIJN AL LANG LEEG... MAAR IK HOUD ZE... ZE KUNNEN ALS LANDINGSGLIDDERS DIENEN ALS MIJN LANDINGSGESTEL NIET ZAKT...

PELAVET ZET HET SYSTEEM VOOR HET LANDINGSGESTEL IN WERKING...

TWEEMAAL GROEN! HET VOORWIEL ZIT GEBLOKKEERD!

PROBEER HET NOOD-CIRCUIT!

ALS ER DRIE GROENE LICHTJES AANGAAN IN DE COCKPIT ZIJN ALLEDRIE DE WIELEN GEZAKT EN VERGRENDELD.

MAAR...

ER GEBEURT NIETS!
HIJ ZIT VOORGOED VAST!
IK MOET NU TOCH
GAAN LANDEN...

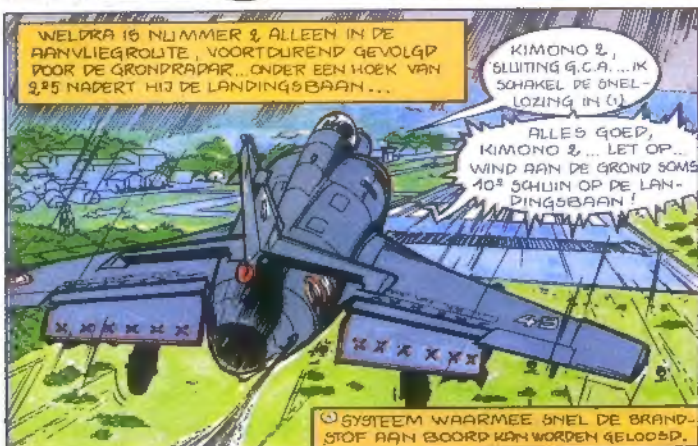
SOLENZARA, KIMONO 2,
VERZOEK OM G.C.A.
GELEIDE (1) BIJ LANDING,
VOORWIEL GEBLOK-
KEERD.

TOEGESTAAN! GA OVER OP
G.C.A. FREQUENTIE!

KIMONO LEADER, IK LAND
ALS EERSTE! ALS KIMONO 2, ALS
EERSTE LANDT ZAL HIJ MIDDEN OP
DE LANDINGSBAAN TOT STILSTAND KOMEN
EN DIE BLOKKEREN...

SOLENZARA AAN KIMONO LEADER, U
BENT CLEAR EN KUNT ALS EERSTE LANDEN.
WIND RECHT VOOR, 35 KNOPEN!

(1) GELEIDERADAR VOOR
LANDINGEN.

WELDR 16 NIJMMER 2, ALLEEN IN DE
AANVLIEGRROUTE, VOORTDUREND GEVOLGD
DOOR DE GRONDRADAR... ONDER EEN HOEK VAN
2,5 NADERT HIJ DE LANDINGSBAAN...

KIMONO 2,
SLUITING G.C.A. ... IK
SCHAKEL DE ONEL-
LOZING IN (1)

ALLES GOED,
KIMONO 2... LET OP...
WIND AAN DE GROND SOMS
10° SCHUIN OP DE LAN-
DINGSBAAN!

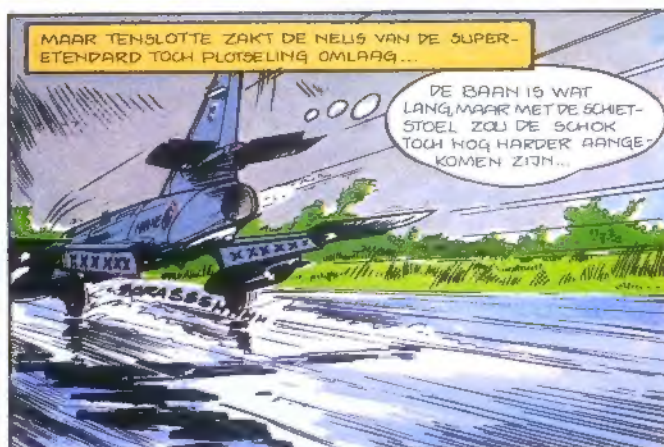
(1) SYSTEEM WAARMEE SNEL DE BRAND-
STOF AAN BOORD KAN WORDEN GELOOSD.

LUITSTEKEND...
20 VOET... LET OP DE
RIJKWINDEN... 4 NAAR
RECHTS... 10 VOET... 5... U
RAAKT DE BAAN...
U LANDT...

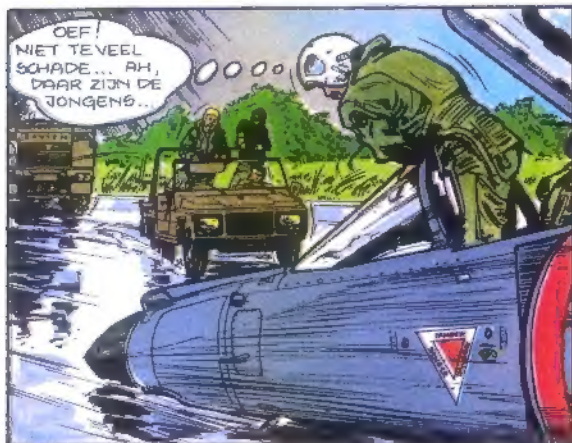

HET TOESTEL ZO
LANG MOGELIJK OMHOOG OM-
HOOG HOUDEN... DE NEUS
BEGINT AL TE ZAKKEN...
KLEPPEN NEER... STUUR-
KNUPPEL OMLAAG...

MAAR TENSLOTTE ZAKT DE NEUS VAN DE SUPER-
STENDARD TOCH PLOTSELING OMLAAG...

DE BAAN IS WAT
LANG, MAAR MET DE SCHET-
STOEL ZOU DE SCHOK
TOCH HOOG HARDER AANGE-
KOMEN ZIJN...

OEF!
NIET TEVEEL
SCHADE... AH,
DAAR ZIJN DE
JONGENS...

HOE ZAT
DAT MET DIE
EXPLOESIE?

DAT RAAD JE NOOIT!
ONGELOOFLIJK: DAT SCHIP
DEED AAN WAPENHANDEL!
MIJN BOMMEN HEBBEN EEN
LADING DYNAMIET DOEN
ONTPLOFFEN!

WHAAM!
HAHAHA!

EINDE VAN
DIT HOOFDSTUK

TEKST: JY BROADBENT TEK: F. NICOLAI

OORLOG IN DE STILLE ZUIDZEE IN MINIATUUR

Bij het maken van «Empire of the Sun» kon Steven Spielberg weliswaar, dankzij de medewerking van verzamelaars, gebruik maken van echte Mustangs en Zero's, maar het was natuurlijk ondenkbaar dat die ingezet zouden kunnen worden in echte luchtgevechten en bombardementen, zelfs niet voor de film. Daarom hebben de producers voor de vele vliegscènes gebruik gemaakt van radiobestuurde schaalmodellen.

Een tiental van die modellen, zes Mustangs en zes Zero's, in alle opzichten gelijk aan de originelen, en elk met een vermogen van 62 cc, werden vervaardigd door «Model Effects», een Engelse firma onder leiding van Peter Aston, die zich daarin heeft gespecialiseerd en die hoofdzakelijk voor de film werkt. Behalve talloze opdrachten voor de televisie is er werk geleverd voor «Superman I, II en III», «Aliens» en de meeste James Bond-films. «Ons werk is heel gespecialiseerd», vertelt Aston. «Zelfs een hartstochtelijk amateur van radiobestuurde modellen zal niet in staat zijn de modellen te maken zoals wij dat doen. Dat vereist bijzonder geavanceerde en kostbare technieken».

Op basis van gedetailleerde ontwerpkaarten, om de afmetingen en kenmerken zo dicht mogelijk te naderen, trok «Model Effects» twee weken uit voor het ontwerpen van de minia-

tuurvliegtuigen. Daarna duurde het nog eens vier maanden voor ze klaar maken. De romp werd gemaakt van met hout verstevigd glasvezel en de vleugels waren van multiplex. Elk van de modellen, op een schaal 1/3, kost ongeveer 20.000 dollar. Omdat ze bedoeld waren om tegelijk met de echte vliegtuigen de lucht in te gaan, maar dan op een andere hoogte, zodat ze in perspectief gefilmd konden worden, moesten ze in alle opzichten op hun grote broers lijken. «In tegenstelling tot de echte toestellen konden de onze neergeschoten worden en op de grond te pletter slaan zonder dat iemand er gevaar bij liep», zegt Aston. «Dat was het enige verschil.» Het gewicht van de Zero's was ongeveer 35 kilo. De vleugelwijdte was 12 voet ($\pm 3,75$ m), de lengte van de romp = 10 voet (± 3 m) en de snelheid kon tot 150 km/u oplopen. De Mustangs wogen zo'n 40 k, bij

een gelijke vleugelwijdte en romplengte. De maximumsnelheid was 180 km/u. Uitgerust met tweetaktmotoren vlogen ze op een mengsel van olie en benzine. Tanks, verborgen in de romp en met een inhoud van 2,5 liter, zorgden dat ze bijna een uur in de lucht konden blijven.

Een ploeg van zes personen zorgde voor het vliegen volgens de aanwijzingen van Spielberg. Stuk voor stuk waren het kampioenen in de radiobestuurde luchtacrobatiek: Ken Binks was zes maal Brits kampioen, David Smith was ook driemaal kampioen en Steven Burgess was zeven maal kampioen van Schotland. Wat Brian Brothers, John Palmer en Paul Jeffries betreft, die hebben Engeland vertegenwoordigd op de wereldkampioenschappen. Ze offerden zes weken vakantie op om in Spanje hun «Zuidzee-oorlog» te kunnen vechten.

NOG MOEILIJKER...

We zeiden het al: er was geen sprake van dat de enige B29-superbommenwerper die er nog bestaat zou kunnen worden gebruikt. Dat enige exemplaar van de «vliegende fort» die de Amerikanen in 1944 inzetten, wordt zorgvuldig gekoesterd door een groep verzamelaars in Texas. Vandaar de noodzaak om het volledig te herbouwen. Dat leidde tot het meest indrukwekkende model — en het meest ingewikkelde — van de film.

Dit mini-monster met een gewicht van meer dan 50 kilo, een vleugelwijdte van bijna zes meter en een romplengte van ongeveer 4 m, kon een snelheid van bijna 160 km/u halen. De propellers hadden een doorsnede van 34 cm, en het was tot alles in staat wat de echte B29 ook kon. Elk van de functies reageerde op een speciale zender. Neus, romp, landingsgestel, vleugels, bommenluiken... zes zenders in totaal zorgden ervoor. De commando's werden doorgegeven door twee gescheiden radiosystemen, die tegelijk werden bediend door deskundigen. De binnenzijde van de vleugels deed dienst als brandstoftank. Als ze volledig gevuld waren kon het toestel een minuut of vijftien in de lucht blijven. Maar als je bedenkt dat het op het doek maar een paar seconden te zien is...

J.L.L.

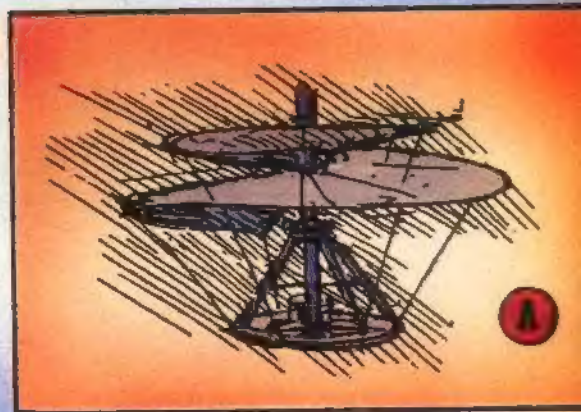

Het begin van de luchtvaart

Vliegen als een vogel... ongetwijfeld één van de oudste dromen van de mens. Van Afrikaanse tovenaars tot Maya-priesters hebben alle beschavingen die mythe gekend. In het Oude Griekenland was Icarus, die verteerde doordat hij te dicht bij de zon kwam, het oerbeeld van «de vliegende mens».

Door de eeuwen heen bleef die droom de onderzoekers beheersen. Leonardo da Vinci tekende een ontwerp van een vliegmachine, en de Duitser Otto Lilienthal kwam om toen hij in 1896 een zweefmachine probeerde.

Aan het eind van de negentiende eeuw verscheen de eerste vliegmachine die «zwaarder dan lucht» was — zoals men ze wel noemde in tegenstelling tot ballonnen en zeppelins die lichter dan lucht waren. In Frankrijk vond Clément Ader een machine uit met bewegende vleugels en voortgestuwd door een schroef. Hij noemde hem «avion», naar het Latijnse «avis» dat «vogel» betekent. Maar de eerste vliegmachine is een grillig toestel dat maar een paar honderd meter vliegt en onmogelijk te besturen is.

Aan twee Amerikanen, Wilbur en Orville Wright, komt de eer toe het eerste werkende vliegtuig te hebben gebouwd, dat een redelijke tijd in de lucht kon blijven en daarbij bestuurbaar bleef; dat was op 17 december 1903.

Daarna gaat het razendsnel, en de verschillende vormen van een- en tweedekkers, met stuwende of trekende motor verveelvuldigen zich.

Dat is de periode van de vliegtuigraces, de eerste records (de oversteek van het Kanaal door Blériot is beroemd gebleven), kortom: de «fantastische gekken in hun vliegende kratten».

Intussen had niemand een idee hoe anderen wat aan luchtvaart zouden kunnen hebben. Degenen die een commerciële toekomst voorspelden werden op een vergeeflijk of spottend glimlachje onthaald.

De strijdkrachten van de verschillende landen waren weinig geïnteresseerd in de luchtvaart. Toch ontstaan, onder druk van een paar enthousiaste vliegers, hier en daar kleine luchtvaartafdelingen, die voor luchtverkenning werden ingezet. Kennelijk hadden bepaalde opperbevelen toch begrepen dat het vliegtuig een beweeglijkheid bezat die de vaste observatieballon ontbeerde. Aan de vooravond van de Eerste Wereldoorlog beschikte het grootste deel van de legers over observatieeskaders.

In dat opzicht heeft België een pioniersrol gespeeld. Vanaf 1910 is er in Brasschaat een vliegeniersschool, bestemd voor de bemanningen van de Luchtvaartcompagnie, die nog steeds, net als de piloten trouwens,

afhankelijk was van de Genie. Luitenant Stellingwerf zou de eerste zijn die experimenteerde met mitrailleurbeschietingen vanuit een vliegtuig. Het wapen is een Lewis, het doelwit een beddelaken op de grond. Het experiment slaagt volledig maar krijgt geen vervolg: de Internationale Conventie van Den Haag (1902) verbiedt luchtbombardementen...

In 1913 doet de Luchtvaartcompagnie mee aan manoeuvres van het Belgische leger in de Ardennen. Luitenant Liedel stort neer met zijn toestel bij Martelange. De dag daarop overlijdt hij in het Militair Hospitaal van Aarlen. Hij is de eerste Belgische militaire vlieger die in diensttijd sneuvelt.

In 1914 is de luchtvaart nauwelijks uit de kinderschoenen. Vier jaar later is ze volwassen geworden. Door de oorlog is er ongelooflijke technische vooruitgang geboekt, en met de vliegtuigen van 1919 was het mogelijk aan commercieel gebruik te gaan denken.

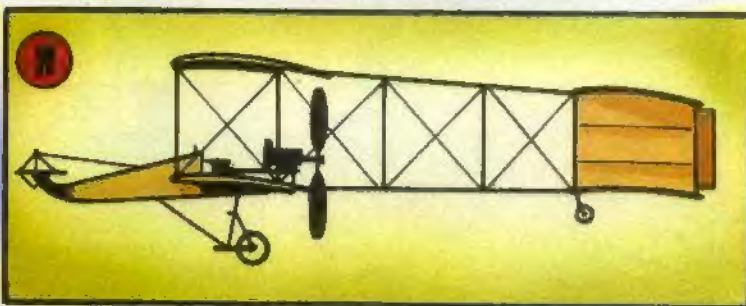
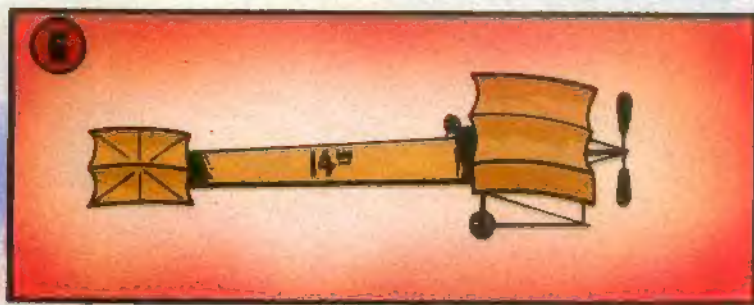
Allereerst zal dat gaan om het vervoer van spoedpost, en zo ontstaat een andere legende — die van de luchtpost. Maar dat is een ander verhaal...

G. Marnix & Mister Kit

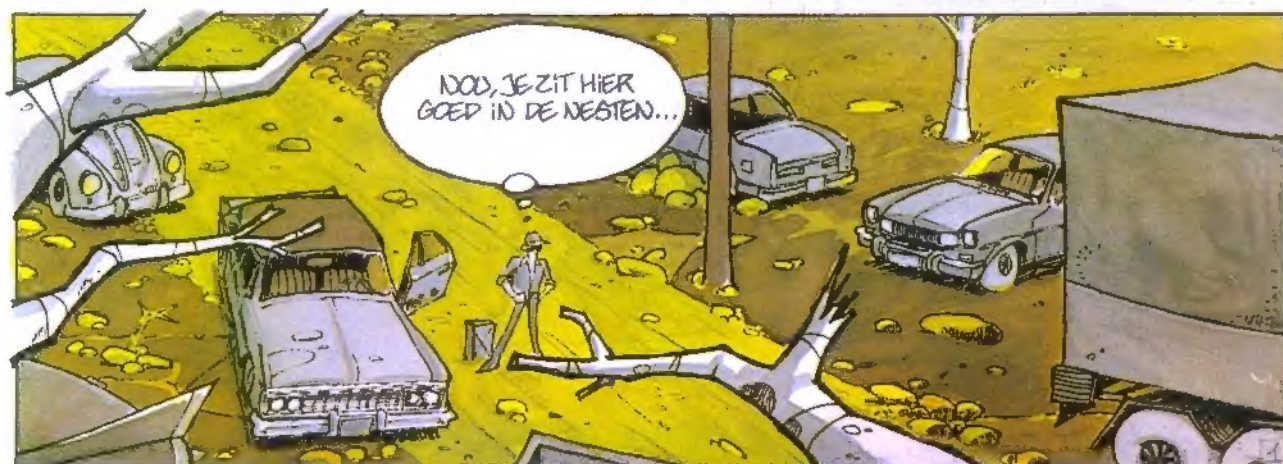
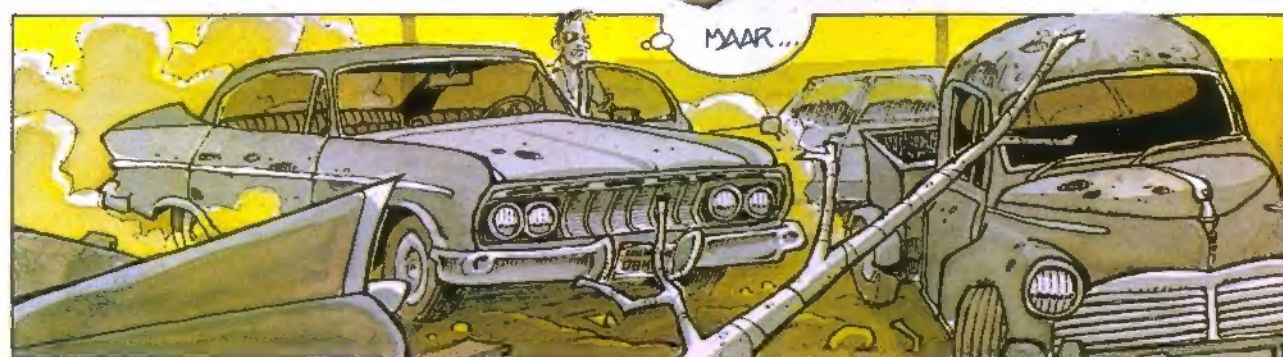
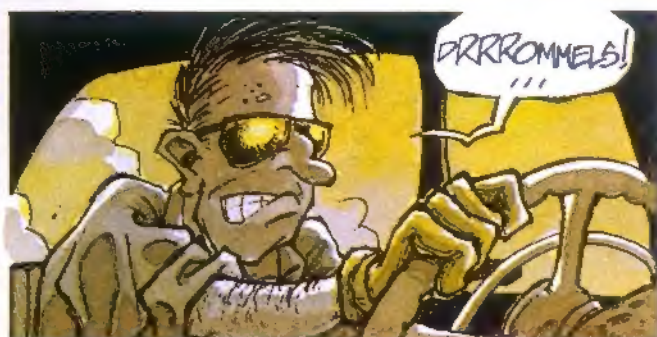
Groot Kijk.

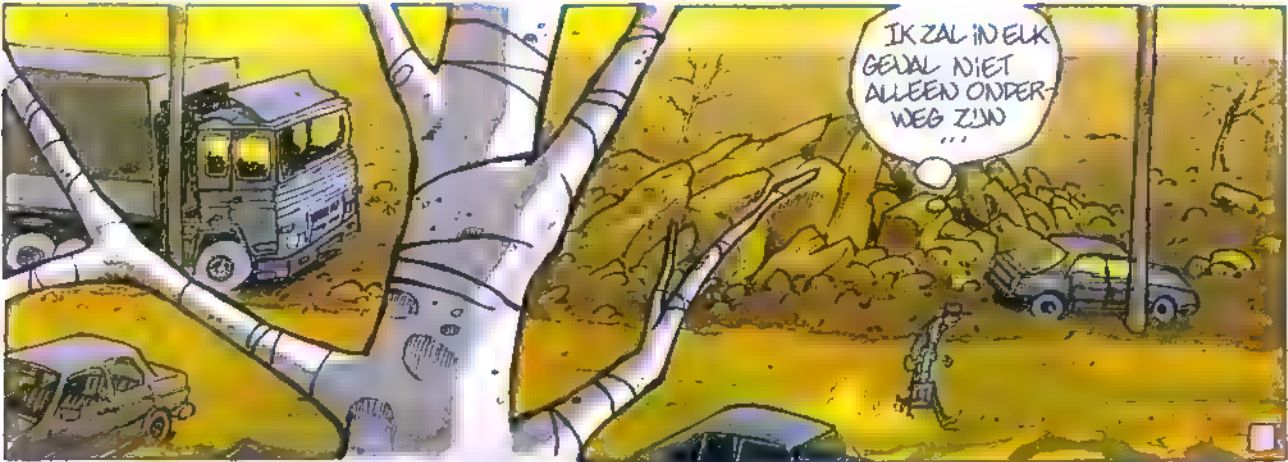
Armée belge La garde de l'aéroplane.

- A) Het idee om te vliegen bezleide de mens al eeuwen. Deze schets van Leonardo da Vinci bewijst het.
- B) De vliegmachine van Otto Lilienthal in 1890. Zes jaar later zou hij overlijden tijdens een proefvlucht met zijn model.
- C) Het toestel van Clément Ader. Wel een verschil met de «747» van onze tijd.
- D) Het toestel van de gebroeders Wright.
- E) Wilbur en Orville Wright.
- F) Profiel van hun toestel (1903).
- G) De «14 bis» van Santos-Dumont. Frankrijk, 1906.
- H) Voisin-Farman. Frankrijk 1907.
- I) De Blériot nr. XI. Frankrijk 1909.
- J) Aan de vooravond van de Eerste Wereldoorlog bewaakt deze wachtpost een Belgisch toestel. Het draagt het nummer... 21 (op het richting-roer).

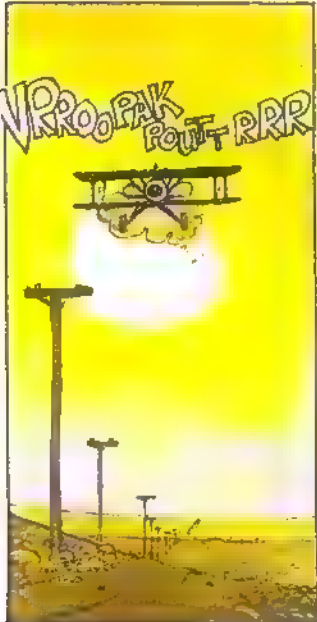
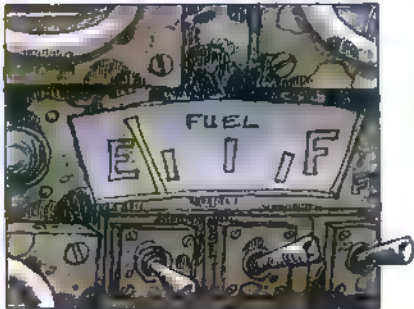

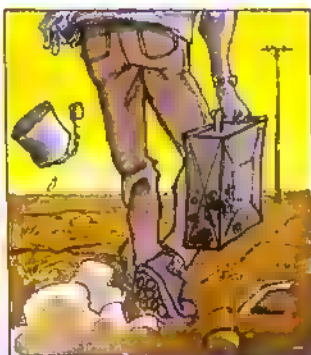
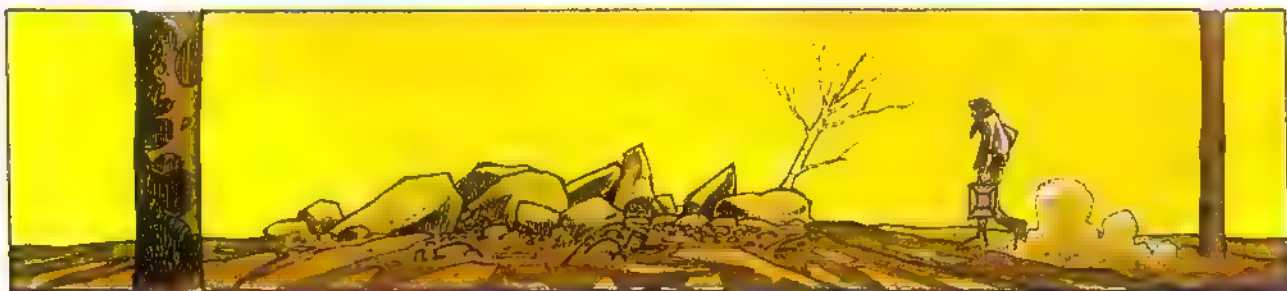
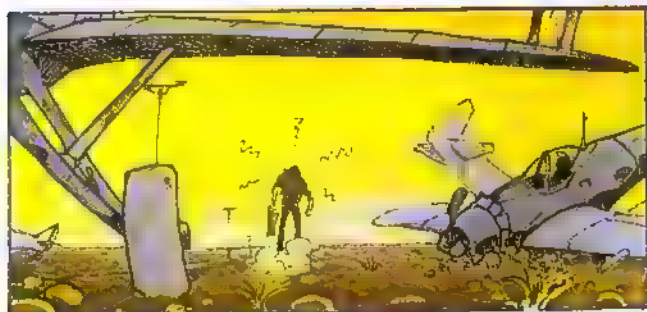
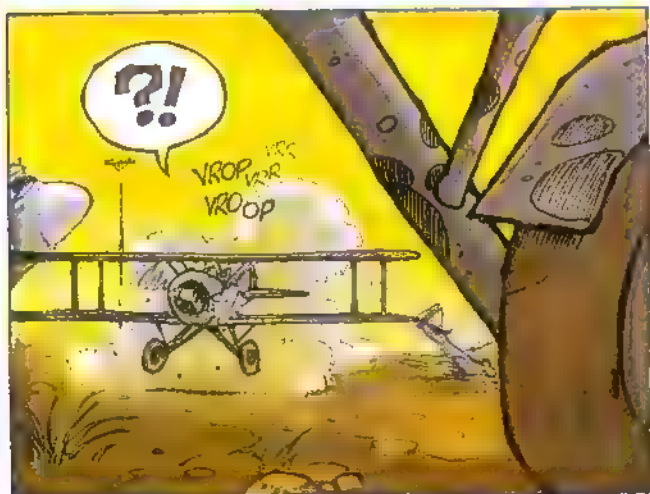
OP HETZELFDE MOMENT, ENKELE TIJNTALLEN KILOMETERS VERDER ...

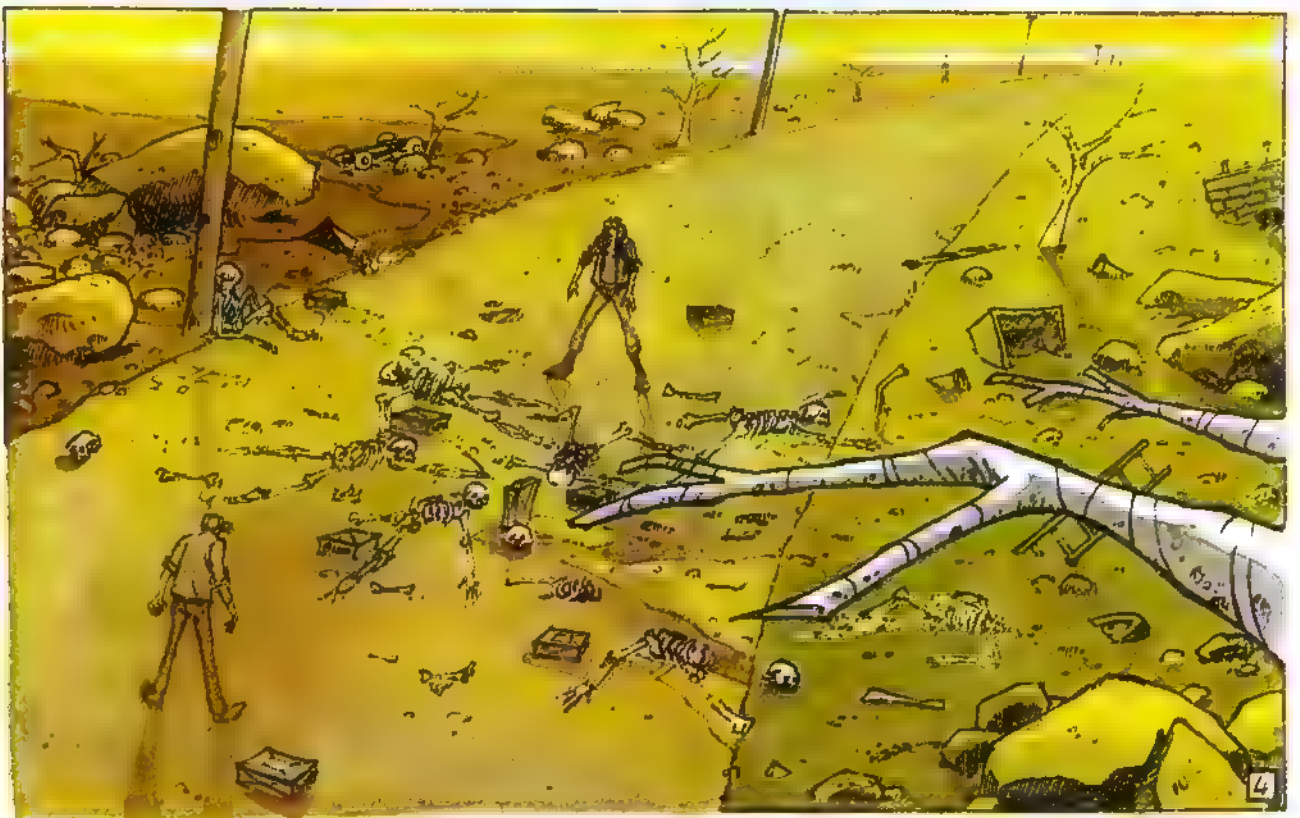
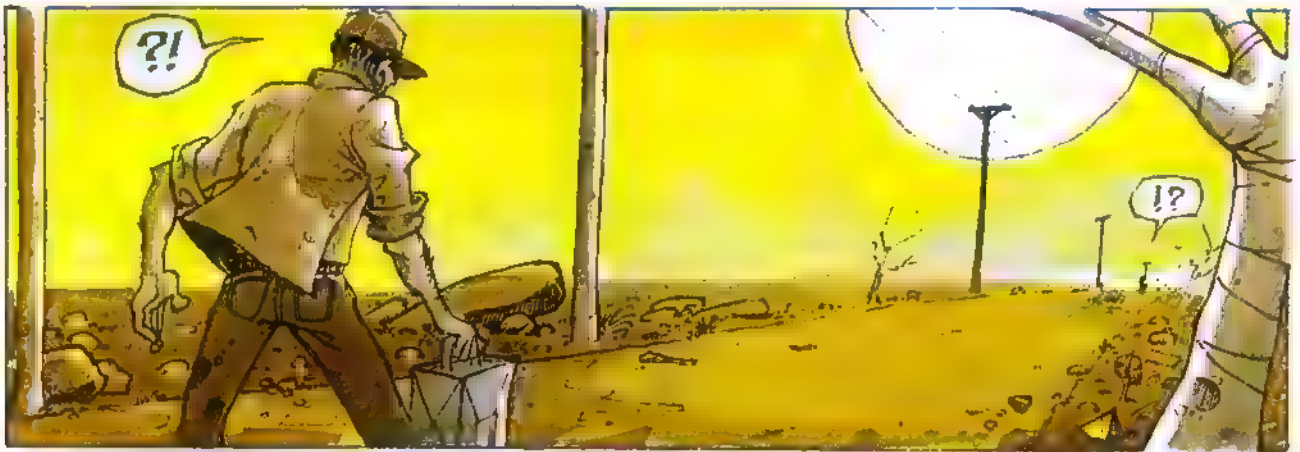

HET NOODLOT

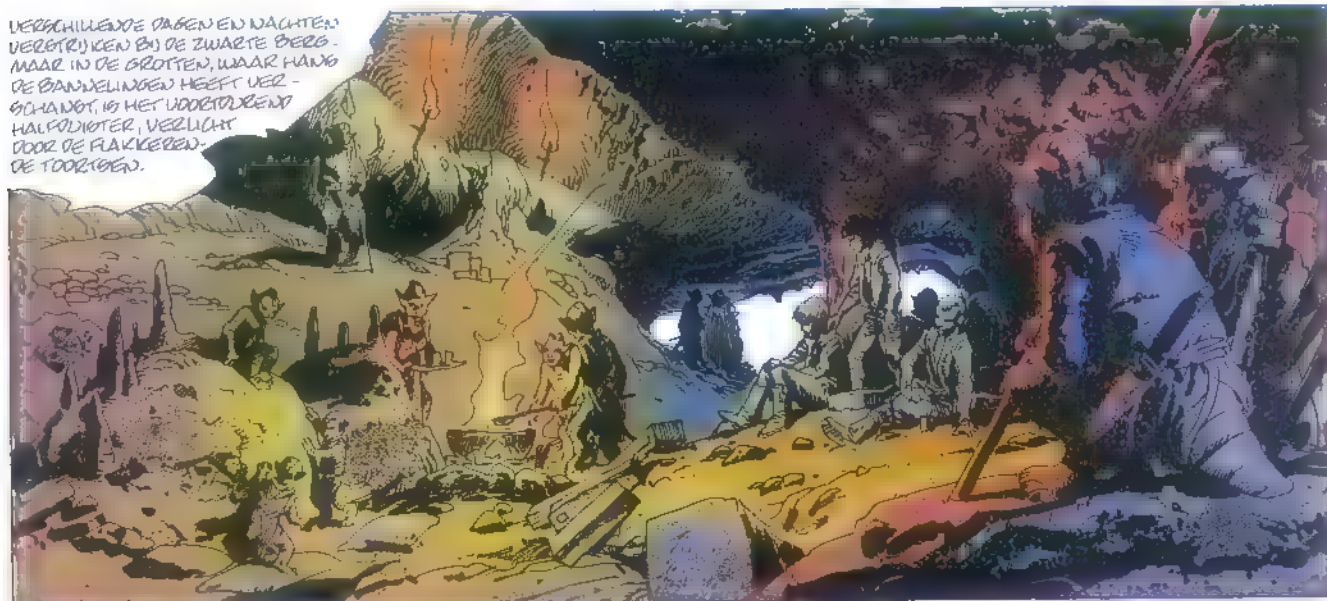

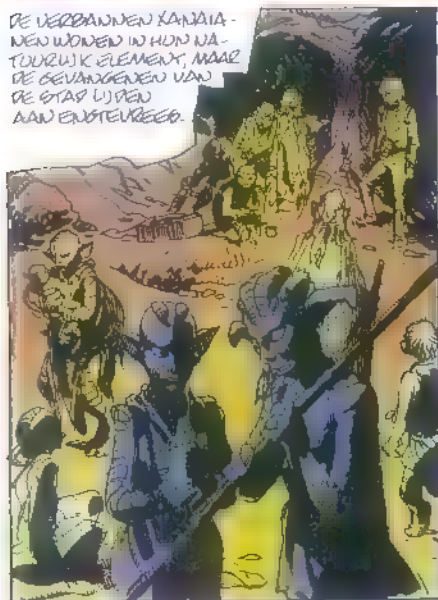
HANS

GRZEGORZ ROSINSKI
A.-P. DUCHATEAU

VERSCHILLENDE DAGEN EN NACHTEN
VERBODEN BIJ DE ZWARTE BERG.
MAAR IN DE GROTEN, WAAR HANS
DE BANNELINGEN HEEFT VER-
SCHANDT, IS HET VOORTDUREND
HALFDONKER, VERLICHT
DOOR DE FLAKKEREN
DE TOORTOEG.

DE VERBANNEN KANA-
NIEN WONDEN IN HUN NA-
TOUWLIJK ELEMENT, MAAR
DE GEVANGENEN VAN
DE STAD LYDEN
AAN ENSTEUREED.

HOELANG MOETEN WE
HIER NOG LEVEN? ALS
RATTEN OPGESLOTEN?
VELEN VAN ONS
KONNEN HET NIET
MEER VERDRAGEN!

BEN JE LIEVER
EEN PROO VAN
DE MANNE VAN
VALSARY?

JIJLIE HEBBEN LEVENSMIDDELEN, KLAAG
NIET! GA JE MET ME MEE, KYLAL? IK
WIL WAT VERDEGINGBEWERKEN
CONTROLEEREN!

ALLES
IS RUITIG...
MAAR DENK JE
DAT WE EEN
KANG HEBBEN
ONS HIERDIT
TE HALEN?

EEN KANG
OM VOL TE
HOUDEN
IN EEN
GEVAL!

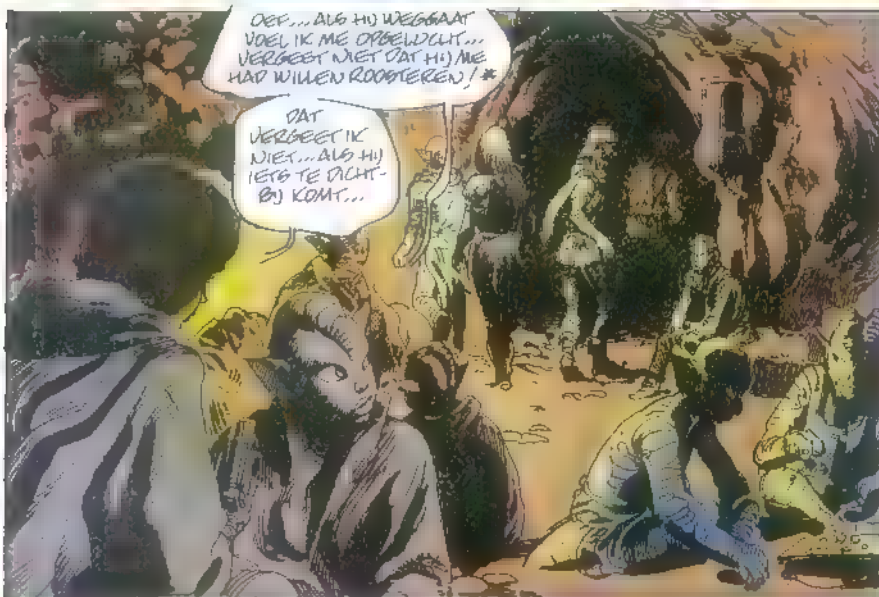

IK BEN ER NIET
GERUST OP... ZA-
MOZ HOUDT ZICH
NOG STEEJS SCHUIL
-- EN DOOR OPEENT
MIDDELEN
DUBBEL DREL!

SAMENVATTING: Hans en Argor zijn verplicht hun krachten te verenigen teneinde de waanzin van Valsary te bestrijden! Deze laatste blijkt overigens nogal in beslag genomen door zijn lyrisch heldendicht! Wat is hij toch van plan?

DE GLADIATOREN

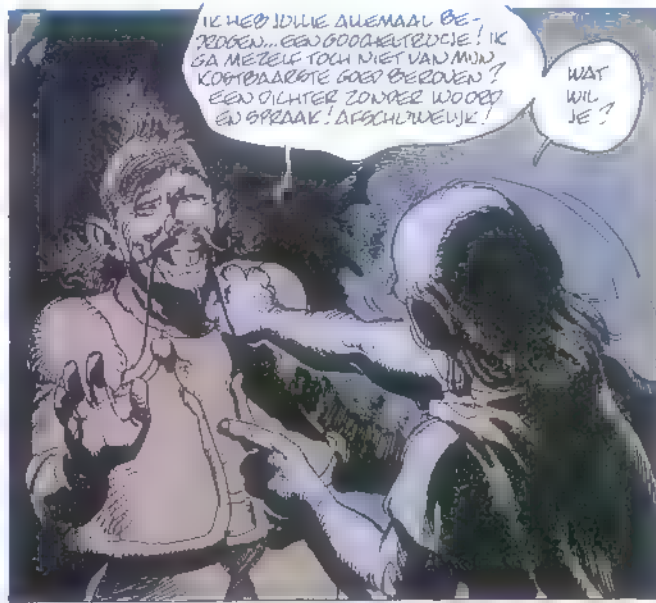

* ZIE: "DE MUTANTEN VAN KANAJA"

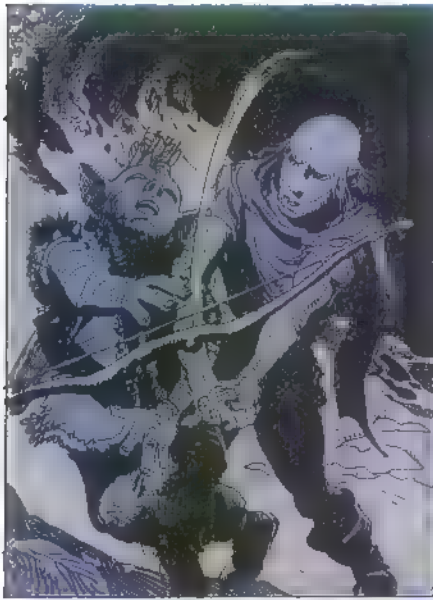

HANS

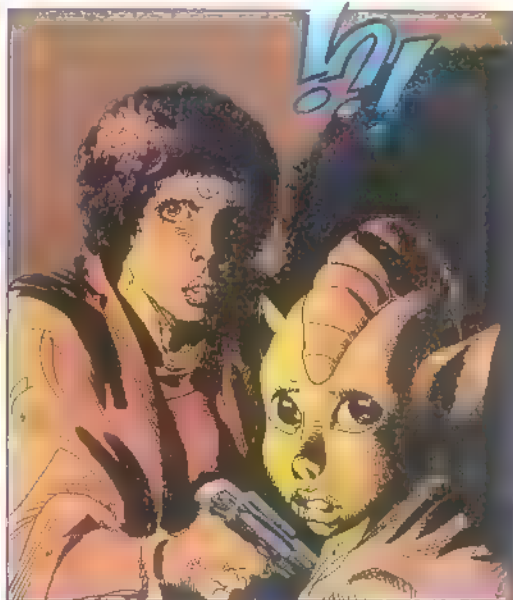

HANS

"DE MUTANTEN VAN YANAIA"
VERWACHTEN JULLIE
IN MIJN ZEALSDUM
(LOMBARD UITGAVEN)

GOD! JE
WAFEN NEER
ORCHIDEE...
ANDERS ZAL
KYLAL...

NEE!

IK SMEEK JE, ORCHIDEE... NIET KYLAL!
IK HOU VAN HEM!

VERRADERS!
ZE HADDEN JUL-
LIE ALLEBEI MOE-
TEN AFMAKEN!

BEWEEG JE NIET, JULLIE! DEZE
ZAAK GAAT JULLIE NIET AAN!
VALDARY ZAL JULLIE MET RUDE
LATEN! MENS JE HIER
NIET IN!

HET SPJIT ME,
ORCHIDEE...
HET IS MIJN SCHULD
...MIJN SCHULD!

ZE
HEBBEN
HANS
NOG NIET!

MAAR OOR MIJ HEB
JE ZE EEN WAPEN
GEGEVEN OM HEM
TE TREFFEN!

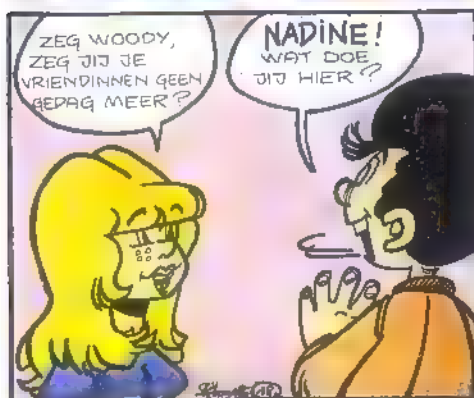
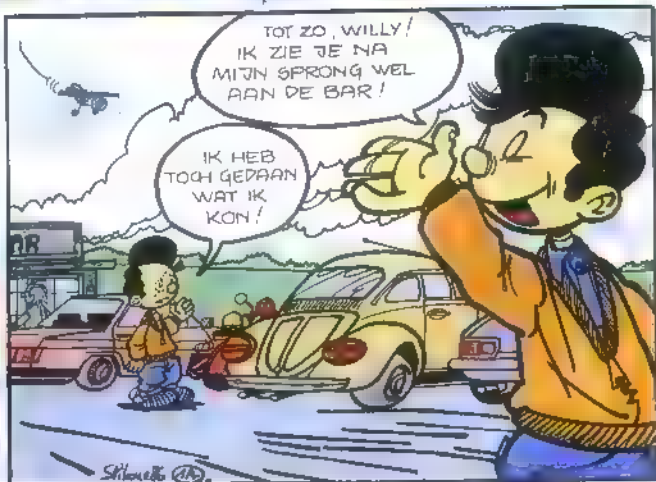
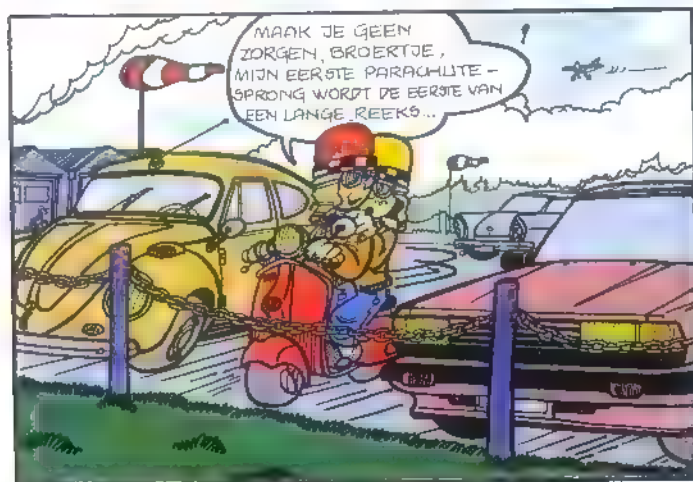
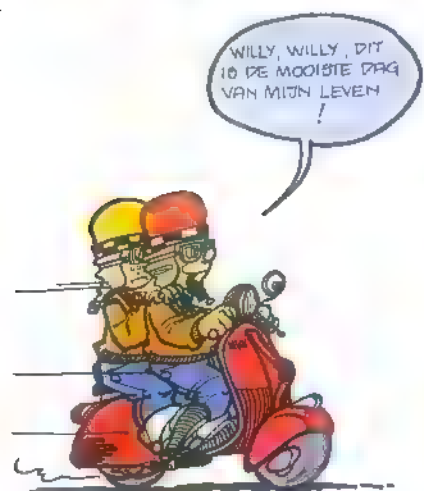
wordt vervolgd

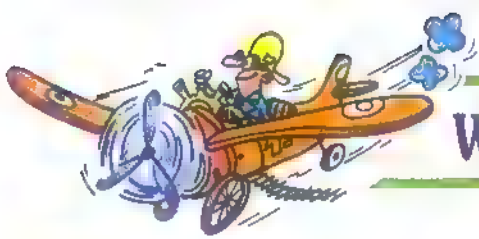

WOODY & WILLY

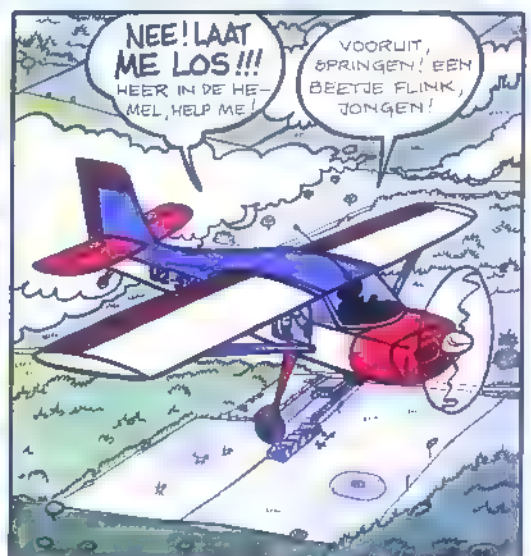
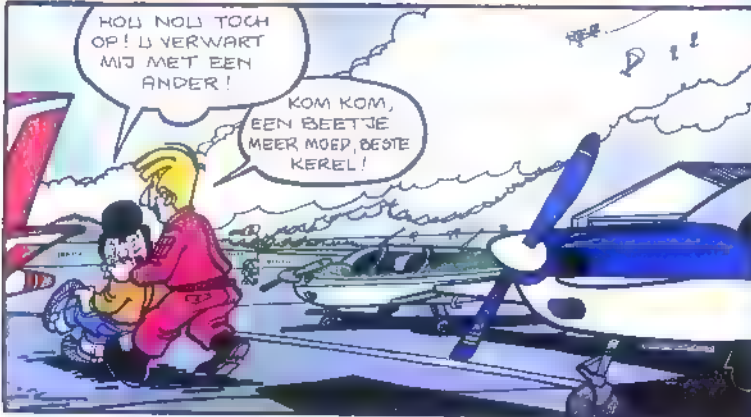
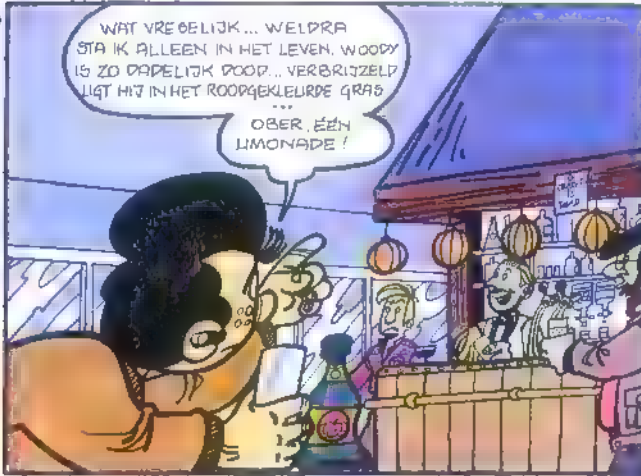
DUO PER PARACHUTE

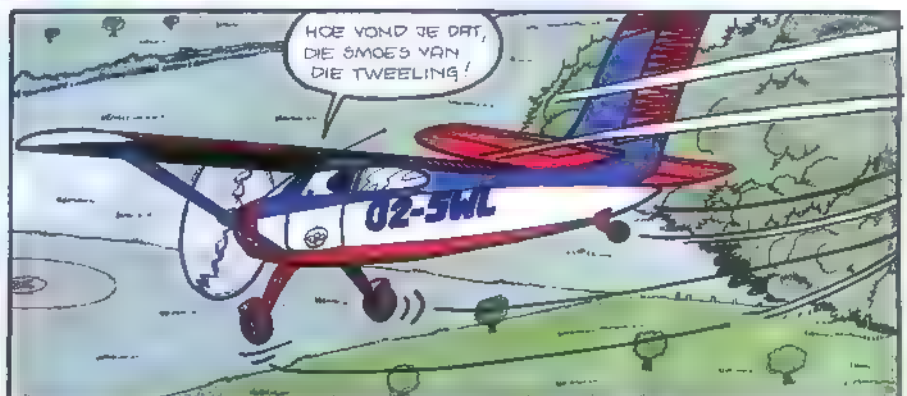
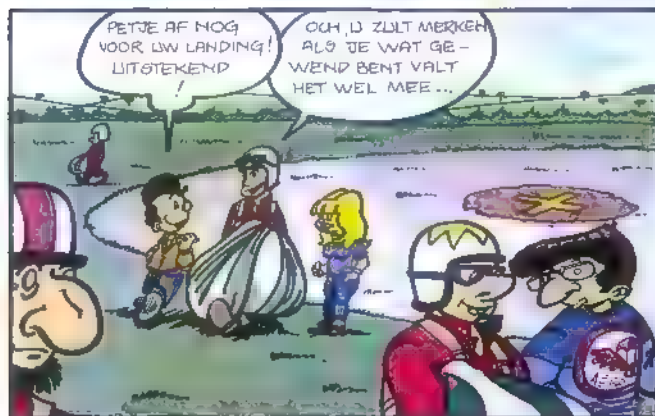
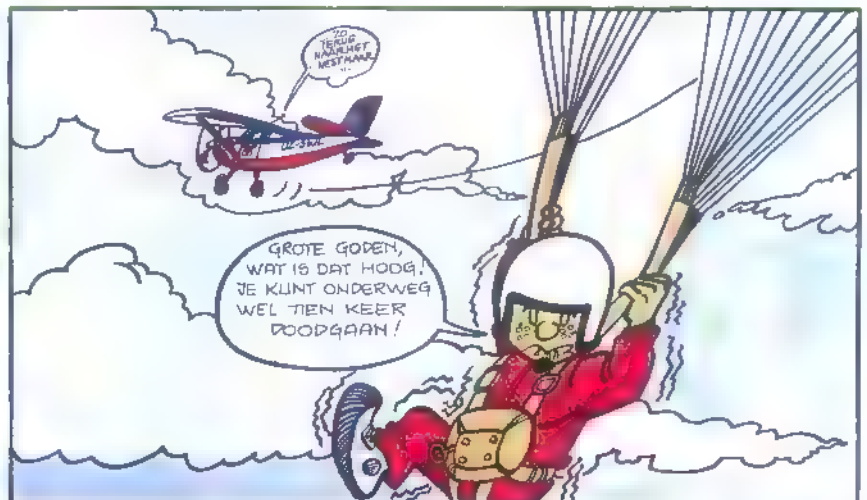
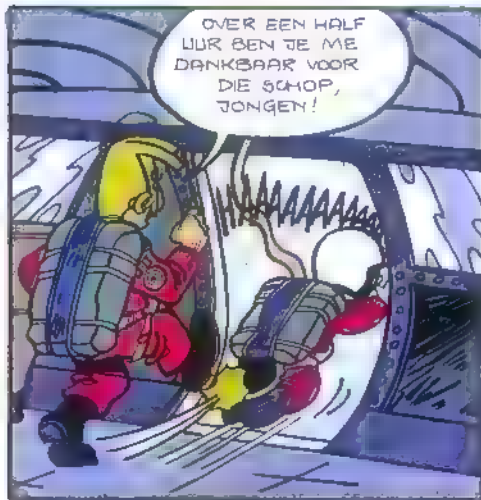

WOODY & WILLY

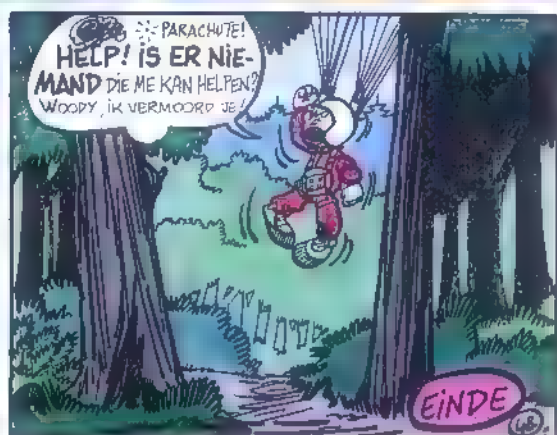
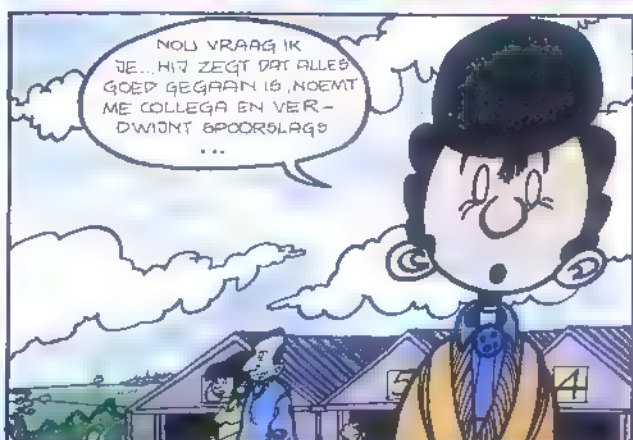
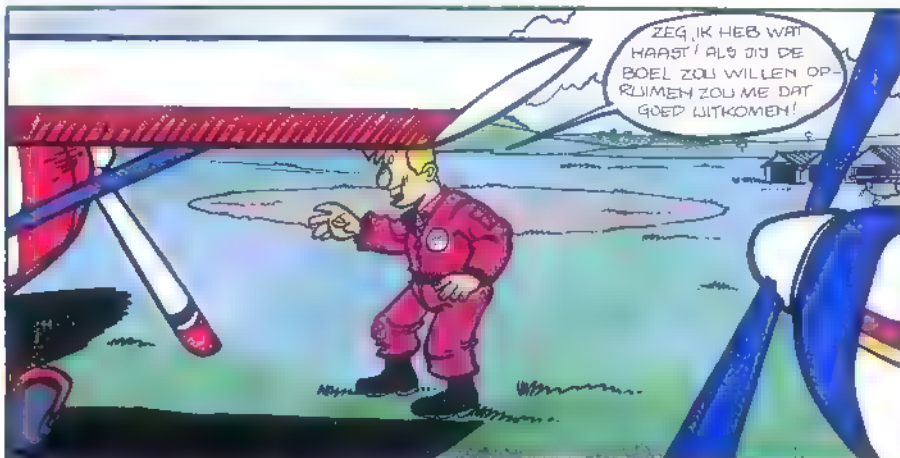

WOODY & WILLY

LOÏC FRANCCOEUR

«Hartenkoning»

door Bernard Capo

Bourges: toeristen bezoeken er vooral de schitterende kathedraal, en de liefhebber heeft misschien wel eens gehoord van het Lied-festival aldaar, «Le Printemps de Bourges». De oude straatjes en monumenten, zoals het paleis Jacques-Cœur en het hotel Lallemant, zijn minder bekend. Weinig inwoners zelfs zullen gehoord hebben van het geheime genootschap «De Ridder van de Ronde Tafel», dat aan het eind van de middeleeuwen een aantal rijke burgers van de stad verzamelde rond de rituelen van het Grote Werk, dat wil zeggen de Alchemie.

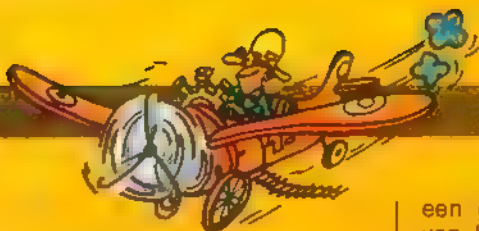
Een jonge zanger, Loïc Francœur, vergezeld door zijn hond Toutou, raakt bij toeval verwickeld in dramatische gebeurtenissen die het leven in de oude kathedraalstad zullen verstoren. Zou hij erin slagen de draden te ontwarren die heden en verleden verbinden rond de woning van Jacques Cœur, de Groot-Schatbewaarder? Gelukkig heeft zijn eigen Ariadne — de sympathieke Ariane, kunsthistorica en gelegenheidsgids — groene ogen en zucht naar avontuur...

Album nr. 1
48 pagina's kleur

LOMBARD
UITGAVEN

ACHTER DE SCHERMEN VAN "EMPIRE OF THE SUN"

Sinds de overwinning op de Chinezen in 1895, is de invloed van Japan op China steeds groter geworden. Aan het begin van de eerste wereldoorlog hebben zij zelfs de neutraliteit van dit land geschend. Toen Mao Tse Tung in 1931 aan de macht kwam, profiteerden ze van de onlusten tussen de volkeren en veroverden Mantsjoerije. Aan het hoofd hiervan stond Pu Yi, zoals Bernardo Bertolucci in zijn laatste film "The last emperor" vertelt. Hij stemde toe te regeren volgens hun bevelen. Zes jaar later vernielden ze een brug van de spoorlijn, die Peking moest bevoorraden en dit was de aanleiding om heel China te veroveren! In oktober 1938 bezette Japan de hele Chinese Westkust. In Shanghai kwamen een miljoen inwoners om doordat ze wanhopig hun stad verdedigden. Door de ongunstige internationale pers werden de Japanners gedwongen om een wapenstilstand van drie jaar uit te roepen. Naar Shanghai kwamen allerlei soorten mensen zoals avonturiers, zakenlieden en industriëlen uit allerlei landen, die, ondanks de aanhoudende oorlogsdreiging, zich hier vestigden en hele rijke groeperingen vormden. Zo ook de familie van Jim Graham, de held in de film van Spielberg. De Japanners droomden nog steeds van het stichten van

een groot rijk. Zij wilden van het Verre Oosten het "meest welvarende gebied" maken! Dat is de reden dat zij China, Indochina, Maleisië, Singapore, Java, Sumatra, Nieuw Guinea en verscheidene eilandjes in de Stille Oceaan wilden veroveren... Op 7 december 1941 vielen ze volkomen onverwacht de Amerikaanse en Engelse bases in de buurt aan, en maakten zich in vier maanden meester van Singapore, Hong Kong en Maleisië. In 1942 maakte de beroemde slag bij Midway een einde aan deze veroveringen. Niet zonder veel inspanning konden de Geallieerden de verloren gebieden terugwinnen. Eind 1944 leek de afloop van de oorlog zich ten gunste te keren van de Amerikanen. De Japanners moesten hun eigen land behoeden voor een totale nederlaag. Toen verschenen de beroemde Kamikaze "piloten"! De term "Kamikaze", die je zou kunnen vertalen met "goddelijke wind", stamt uit de 13e eeuw, van een legendarische overwinning van de Japanners op de Mongolen. Toen de Japanners zich op de aanval voorbereidden, werd de Mongoolse vloot geheel verwoest door een tyfoon, vlak voor de aanval. De Japanners geloofden vanaf dat moment in een goddelijke tussenkomst. Als je je kunt voorstellen dat je beschermd wordt door de

goden en niet verslagen kunt worden, dan hoeft je nog maar één stap verder ■ gaan en....

De "Kamikazes" van de 20e eeuw hadden slechts in de verte een overeenkomst met hun voorouders. Het waren zelfmoord-commando's. Hun opdracht was om de schepen van de geallieerden te bestoken, met hun vliegtuigen vol bommen. De Japanse zeelui en piloten meenden dat er niets ergers was dan een nederlaag te lijden. De meesten van hen waren heel jong. Een heleboel van hen waren nog niet eens volwassen. Zij beschouwden sterven voor het vaderland als de mooiste dood. Japan moest echter capituleren nadat op 6 en 9 augustus twee atoombommen hun voornaamste steden Hiroshima en Nagasaki, van de kaart hadden geveegd.

HELDEN EN KAMIKAZEPILOTEN

Net als Jim Graham, de held van "Empire of the Sun", werden jonge mensen, die in Shanghai woonden, aan het begin van de jaren '40, gefascineerd door de Japanse vliegtuigen, die over het land vlogen. Zij waren vol bewondering voor de moedige piloten van deze schijnbaar onoverwinnelijke vliegtuigen. Deze vliegtuigen waren voor hun tijd echte

wonderen der techniek en boden de piloot ongekende mogelijkheden. Iedereen die deze tijd meegemaakt heeft zal deze machines nooit vergeten.

Ze zijn gebouwd door Mitsubishi en hebben de oorlog in de Stille Oceaan tot eind 1942 beheerst. Hun officiële naam was "Jagers van het type 0", maar de Japanners gebruikten al snel de naam, die de vijand eraan gegeven had. Ze hadden een snelheid van ongeveer 600 km/u. Dat is sneller dan de toenmalige Amerikaanse vliegtuigen. Met de komst van de Corsairs, Lightnings en Hellcats bereikten de Geallieerden dezelfde snelheid en vuurkracht. Tegenwoordig bestaan ze bijna niet meer. Spielberg heeft er nog 6 kunnen vinden voor het maken van zijn film, waarvan er nog vier konden vliegen. De twee andere dienden als decor. Ze behoren aan een Franse verzamelaar, Jean Salise. De twee toestellen die niet konden vliegen werden gedemonteerd en per container naar Spanje vervoerd, waar het Japanse vliegterrein was nagebouwd. Daar hebben ingenieurs de vliegtuigen onderdeel voor onderdeel in elkaar gezet. De vier vliegtuigen die konden vliegen hebben het traject van 1.500 km in vier dagen af-

gelegd van Parijs naar Cordoba met een tussenlanding in Rouen, Biarritz, Madrid en Sevilla. De reis had ook in zes uur gekund, maar vanwege het slechte weer hebben ze twee dagen op het vliegveld van Biarritz vastgezeten. Het afmaken van het filmdecor zorgde voor nog twee dagen vertraging. Vier vliegtuigen was wel weinig om de indrukwekkende vloot van de Japanners na te maken. Gelukkig waren er in de Verenigde Staten nog een honderdtal "Harvards", zogenaamde oefenvliegtuigen. Het waren replica's van de beroemde kamikazevliegtuigen. Ze waren in 1943 gebouwd en tijdens de oorlog uitgerust met mitrailleurs en bommen. Zij konden een snelheid halen van meer dan 500 km/uur en ze verbruikten ongeveer 100 liter brandstof per uur. Met enige aanpassingen werden ze voor de film in authentieke kamikazevliegtuigen veranderd: de tweepersonscockpit werd in een éénpersoons veranderd. De inrichting werd ook aangepast. Aan Tom Danaher uit Texas, een oorlogsveteraan, werd het commando van dit "Japanse" eskader toevertrouwd. In 1945, toen hij luitenant was bij de Marine, was hij degene die het laatste Japanse vliegtuig neerschoot, net voor de Japanse capitulatie, op 2 september!

Hij was 21 jaar oud en behoorde tot een eskader, dat uit Helicats bestond. Het was het derde Japanse toestel dat hij die week neerhaalde! Tom Danaher heeft er nu zo'n 20.000 vliegtuigen opzitten. Hij nam in 1951 deel aan de Korea-oorlog en sinds die tijd heeft hij nog meer topprestaties geleverd. Hij werd in 1981 winnaar van de vliegwedstrijd Parijs-New-York-Parijs. Filmregisseurs maken regelmatig gebruik van zijn kundigheid.

SNEL EN WENDBAAR

"In Shanghai en later in het kamp, werden wij geboeid door de grote wendbaarheid van de Japanse vliegtuigen", herinnert J.G. Ballard zich, de schrijver van het verhaal, waarop de film gebaseerd is. "We hadden ook veel bewondering voor de dapperheid en de moed van de piloten. Maar toen

de Amerikanen met hun nieuwe Mustangs en hun B29 bommenwerpers kwamen, waren wij erg onder de indruk." Drie van deze legendarische Mustangs, tijdens de oorlog "Jagers" genoemd, doen mee in de film. Zij behoren toe aan rijke verzamelaars. Ieder van de toestellen is meer dan een half miljoen dollar waard! Oorspronkelijk zijn deze toestellen gebouwd op verzoek van Engeland om bommenwerpers te begeleiden die vanuit Engeland vertrokken en boven Duitsland moesten opereren. Ze konden 900 km/u bereiken en waren hét grote succes in de tweede wereldoorlog. Hun technische ingewikkeldheid vereist samenwerking met gespecialiseerde ingenieurs. Hun onderhoud is ook zeer kostbaar: ze gebruiken 300 liter per uur en moeten om de 1000 vliegtuigen nagekeken worden... en dat kost tussen de 9 en 10.000 dollar!

Om dit eskader Mustangs te leiden en de aanvalsscènes te coördineren, heeft Spielberg een beroep gedaan op Roy Hanna, de commandant van de Red Arrows, een eskader van de Britse Luchtmacht.

Wat de B29 bommenwerper betreft, daar bestaat nog maar één enkel exemplaar van op de hele wereld en dat is in het bezit van een vereniging van verzamelaars in Texas. Zij zouden de B29 tot geen enkele prijs willen verkopen, noch verhuren. De B29 die eventjes te zien is in "Empire of the Sun" is in werkelijkheid een model, wat speciaal gemaakt is voor die opname.

Omdat de toestellen uit die tijd zo zeldzaam en kostbaar zijn en meestal museumstukken, hebben de producers van de film er de voorkeur aan gegeven om radiobestuurde maquettes te gebruiken voor een aantal opnames. Maar dat is een heel ander verhaal, wat we ergens anders in dit nummer van je favoriete blad vertellen.

Wij besluiten dit eerste hoofdstuk met de mededeling dat alle luchtgevechten begeleid zijn door een specialist op dit gebied: Jeff Hawke. Hij is eigenaar van een vijftigtal vliegtuigen van verschillende types en hij heeft de leiding over een groep stuntmannen, die al hebben meegedaan aan diverse Amerikaanse superproducties. Bijvoorbeeld het neerstorten van de 747 in "White Nights", wat waarschijnlijk de duurste filmstunt in de lucht is geweest. Evenals de opnamen in de lucht van "The Battle of England", "Een brug te ver", "Thunderball" en "Out of Africa".

Jean Louis LECHAT.

OVER VliegTUIGEN EN PILOTEN...

JULIE, KLAARTJE, CÉCILE EN DE ANDEREN...

SIDNEY
BOM

"WAAR HET HART
VAN VOL IS..."
ER WORDT VOOR ONS
3e ALBUM
GEVOCHTEN!

MIDDAGPAUZE. DE LERAREN ETEN (JAJA, ZE HEBBEN MENSELIJKE TREKJES!)

HM... JE
LAAT, ZOALS GEWOON-
LIJK. EN WAT MOET HIJ MET
DIE MAFFE KOFFER?

AH, VANDERFLUT! HALLO
BESTE VRIND!

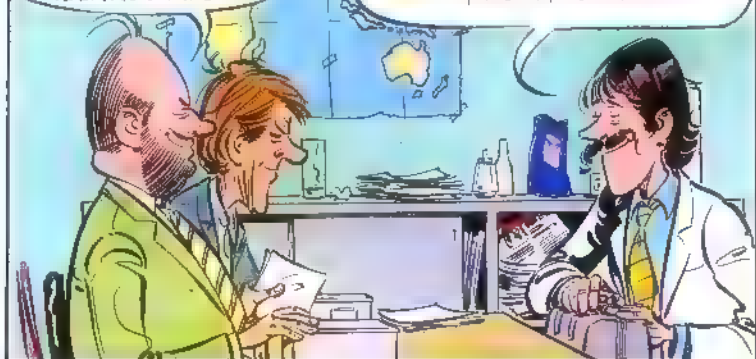

HALLO!

WEL, VANDERFLUT,
WEN JE AL AAN DE HU-
WELIJKSBANDEN?

OCH, NA EEN WEEK HEB
JE DAT NOG NIET ZO IN DE
GATEN, HÈ?

HM, OVER HUWELIJK GE-
SPROKEN: EENS ZIEN WAT MIJN
VROUW ME ALS LUNCH HEEFT
MEEGEGEVEN...

IK WEET HET AL:
BROOD, HAM, KAAS,
ZOALS GEWOONLIJK
...

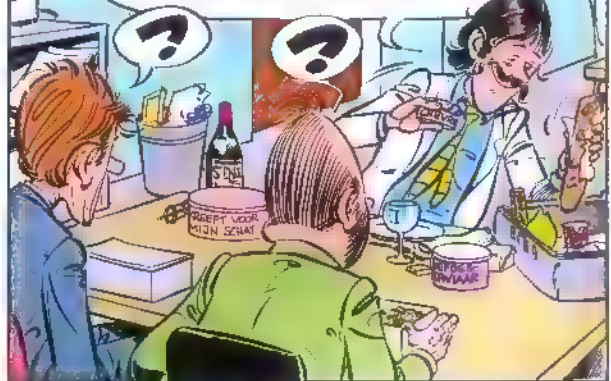

EH... JA... HET RESTJE
VAN GISTERENAVOND... NOU
JA, KOUDE SMAAKT 'T OOK.

EN JIJ, VANDERF...
?

TJA, MONIEK HEEFT OOK WAT
HAPJES VOOR ME GEMAAKT...

HIJ WIL ONS
VERNEDEREN,
DAT IS 'T!

KALM MAAR! HIJ
IS OOK NOG WEL
EENS TWINTIG
JAAR GETROUWD!

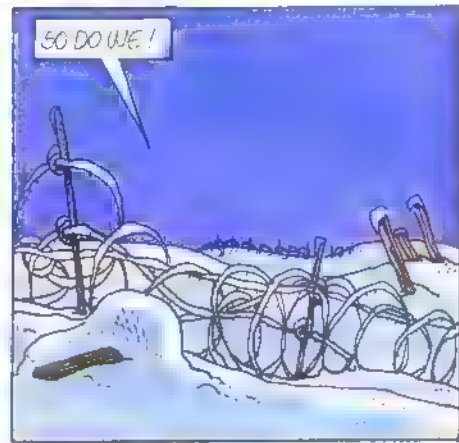
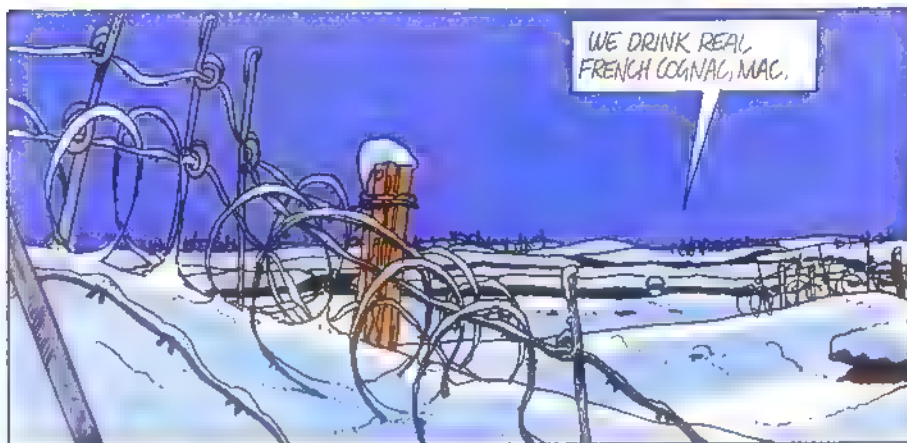

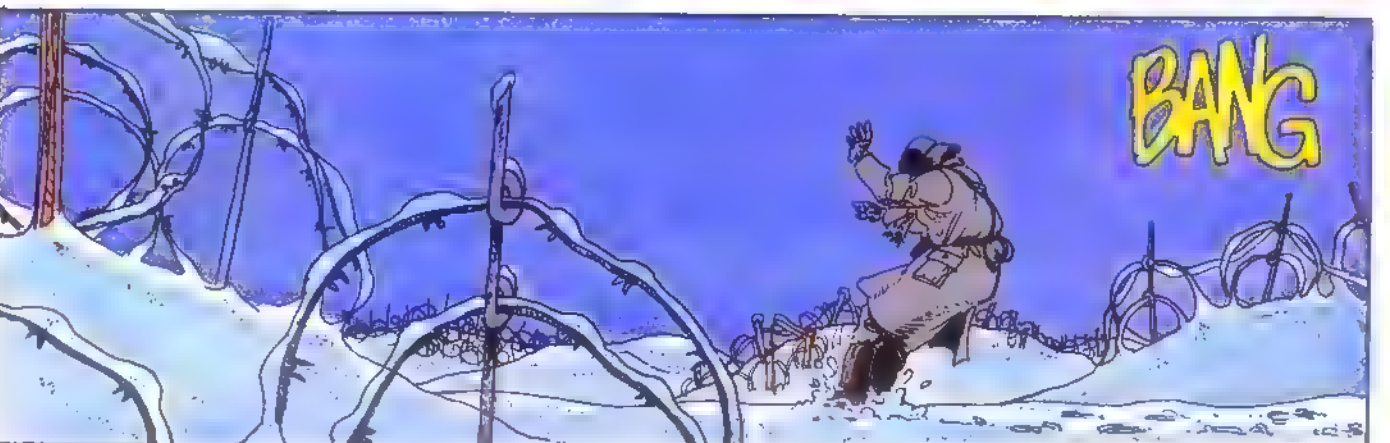
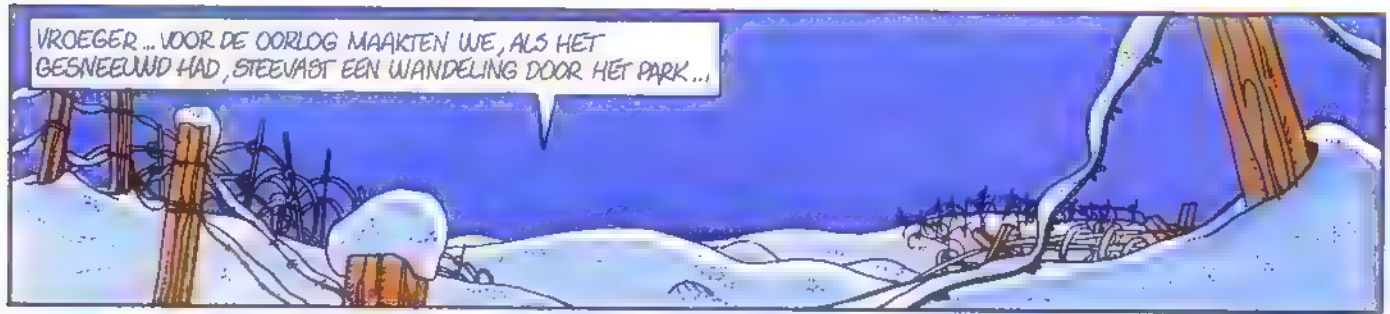

WINTERWANDELING

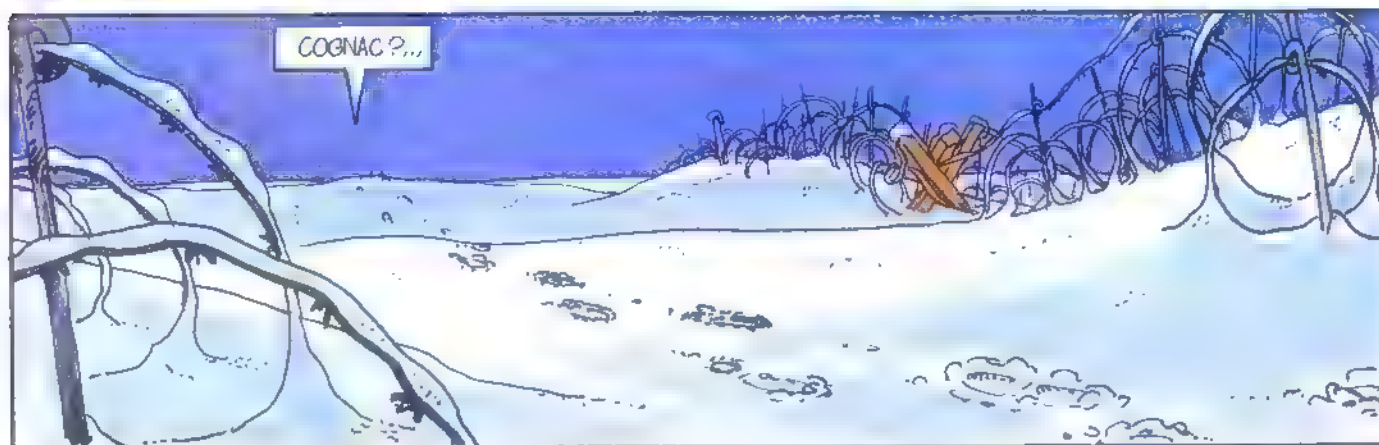
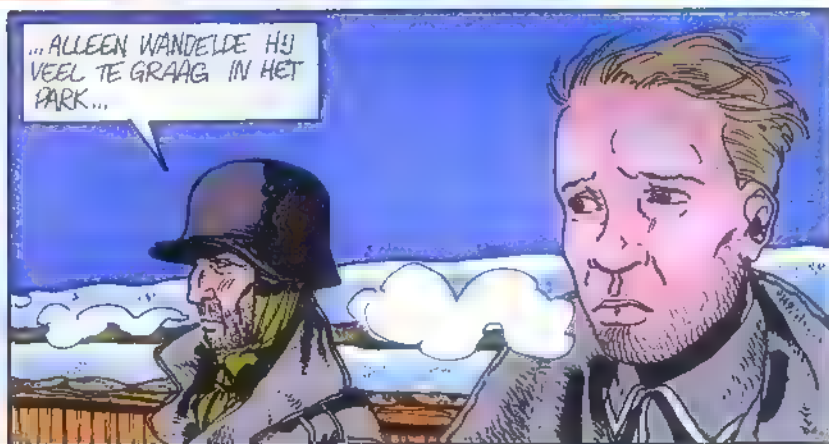
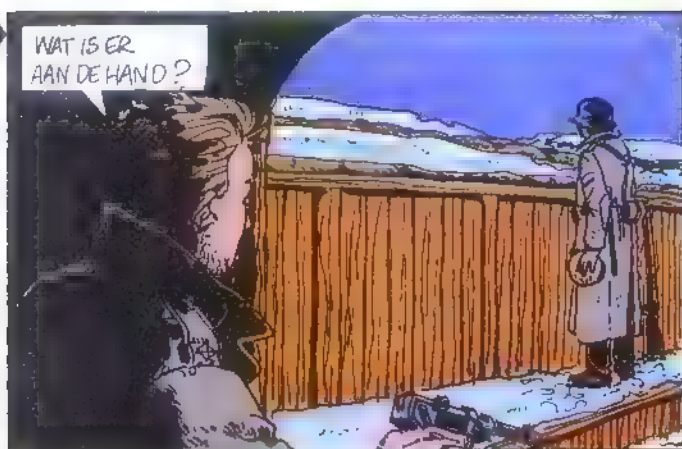

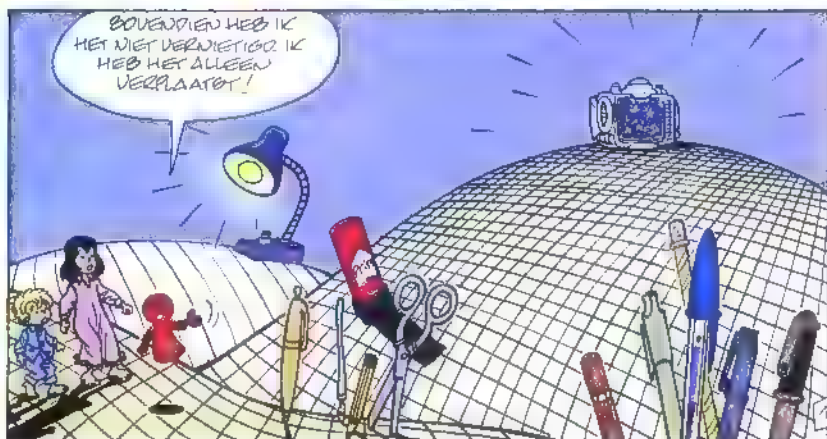
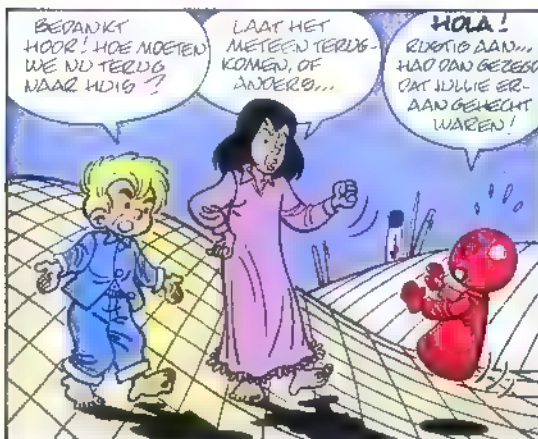
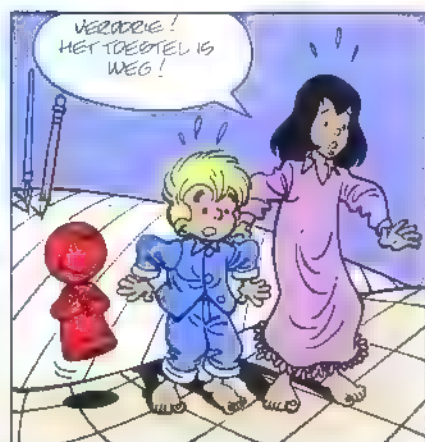
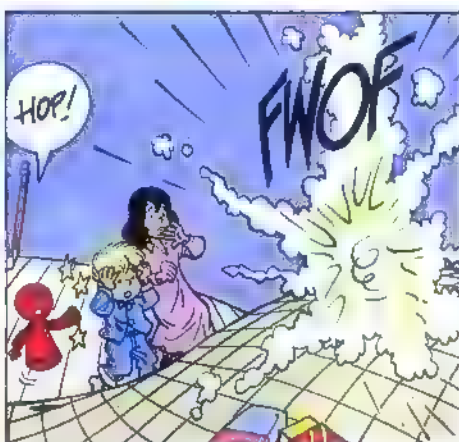
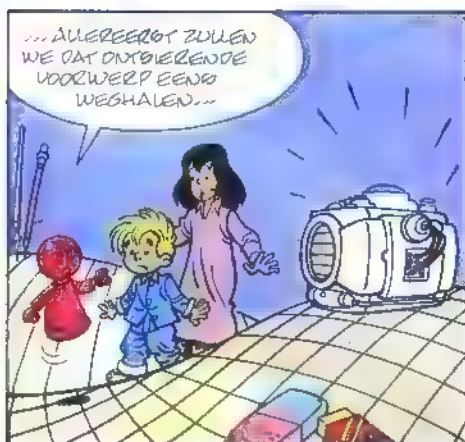
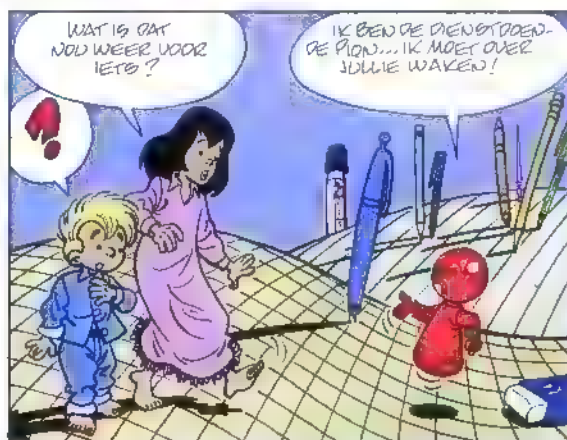
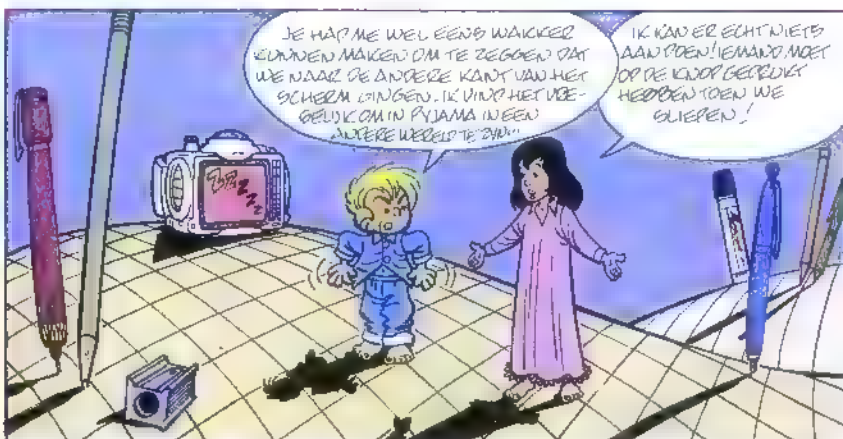
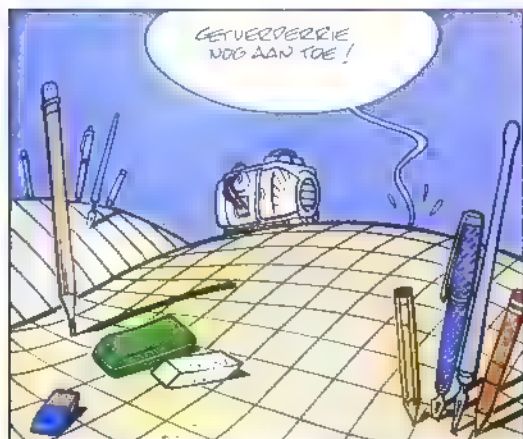
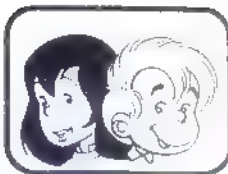

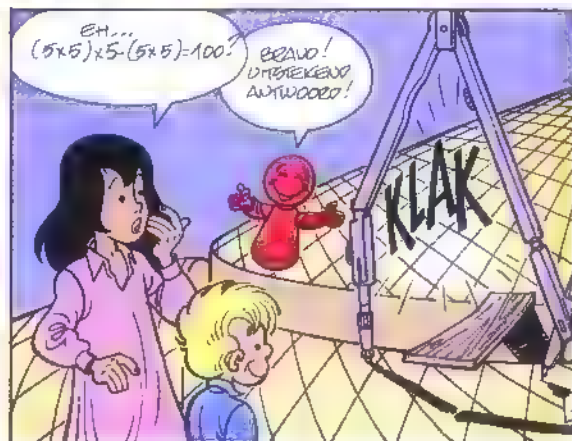
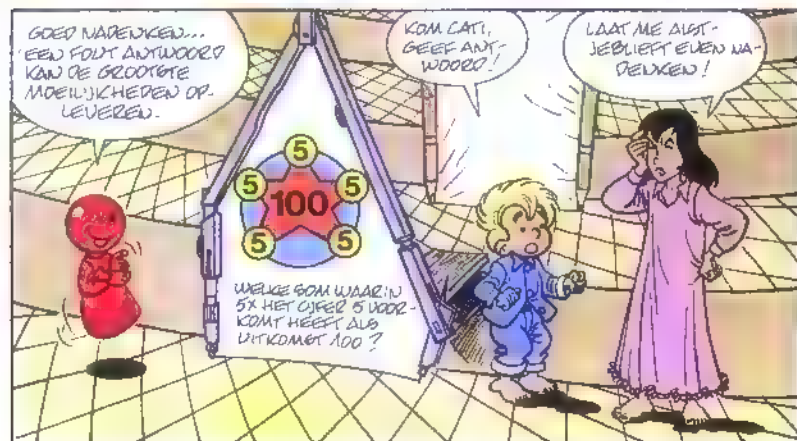
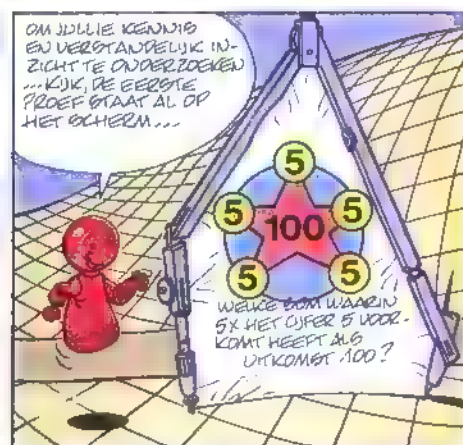
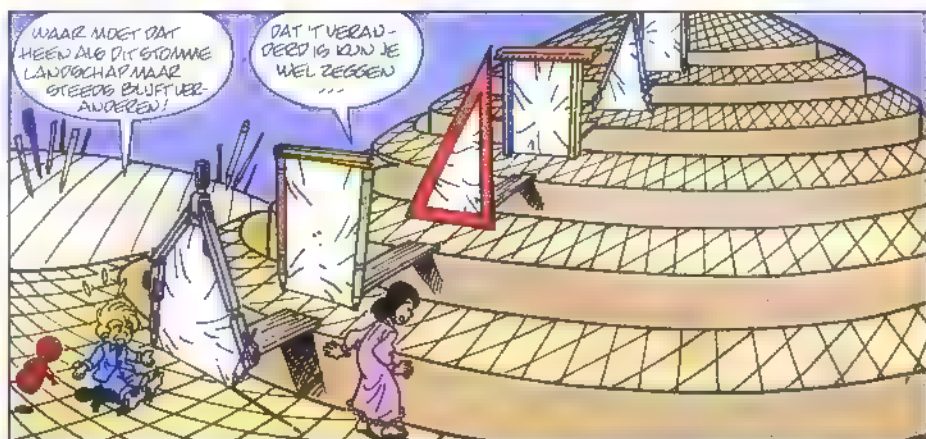
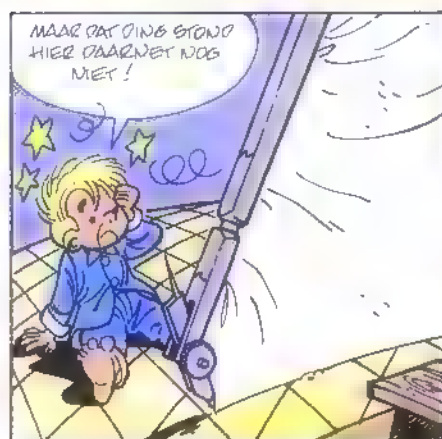
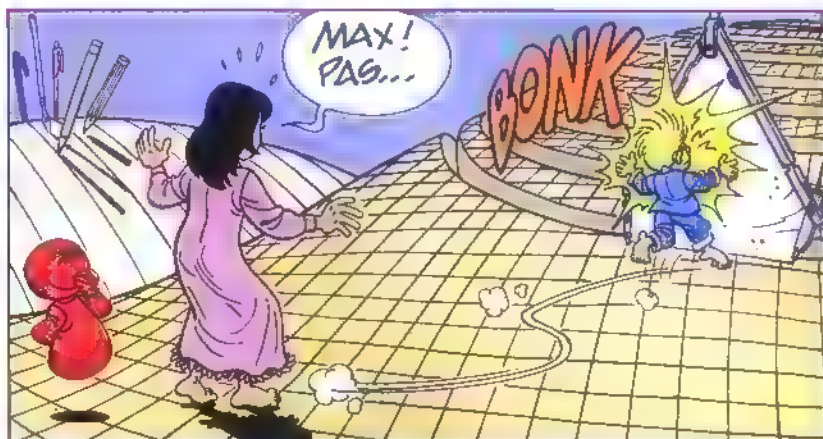
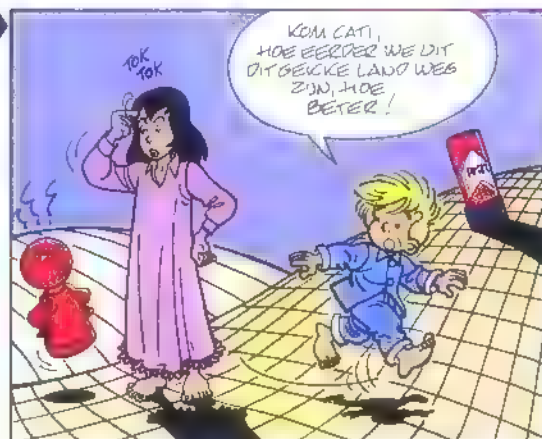
WINTERWANDELING

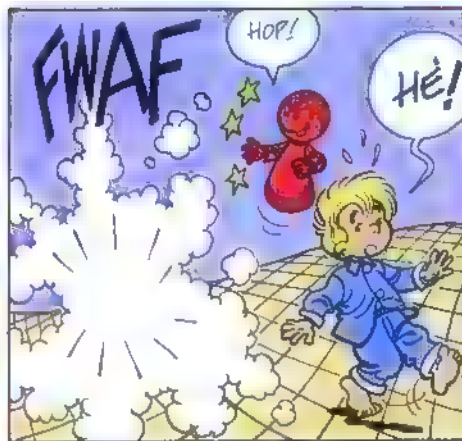
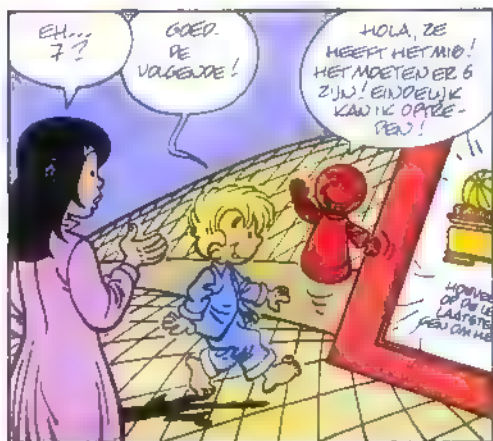
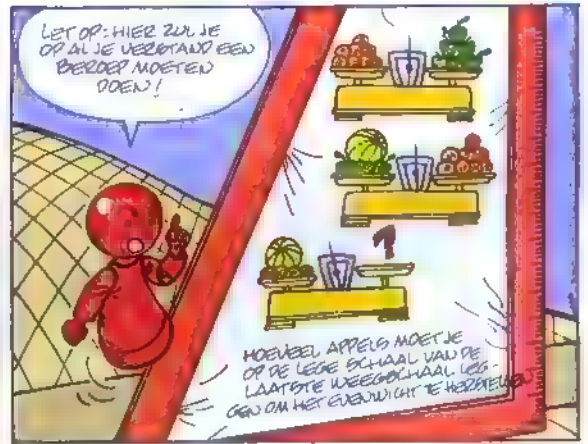
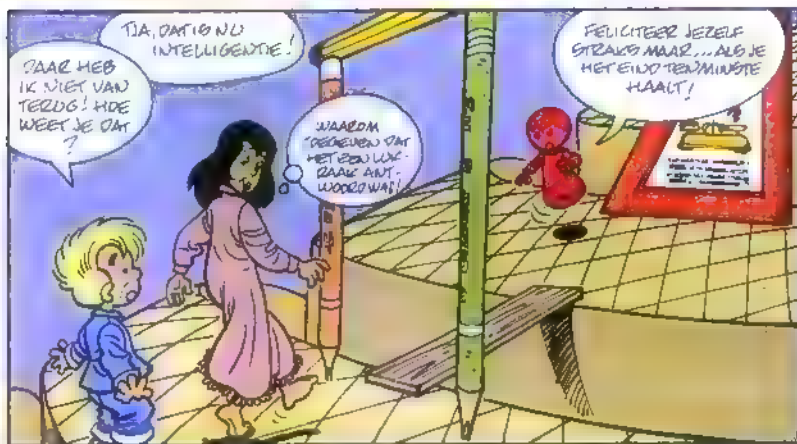
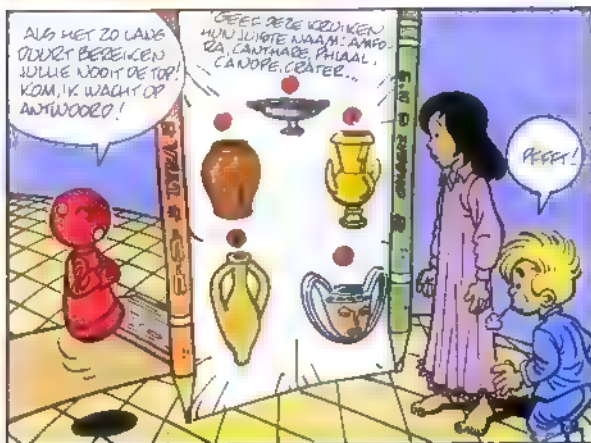
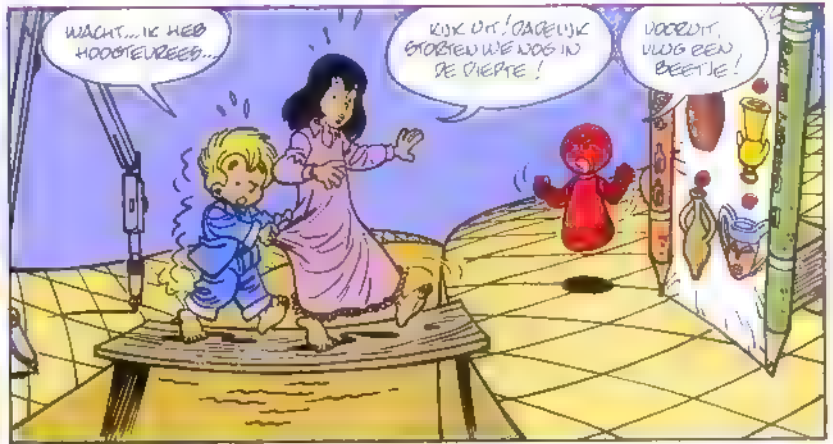
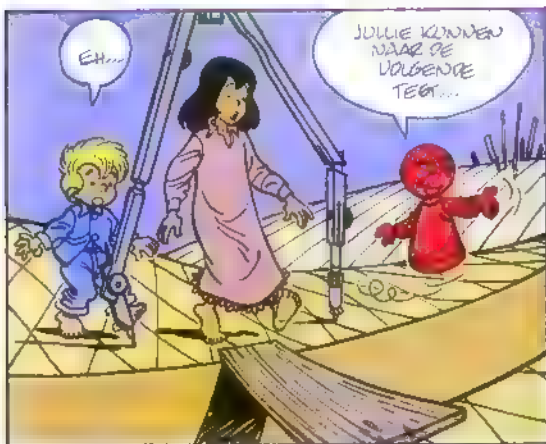

VICTOR SACKVILLE

SAMENVATTING: Overtuigd van de rol die Despina speelt, heeft Ducholet haar laten aanhouden. Dit bevalt Tompkins niet die op haar rekende. Overigens onthult hij zijn plannen aan Sackville.

We hebben de sfeer al geschapen... Valse berichten overgeseind in een code die we de Turken al een paar maanden geleden "geleerd" hebben...

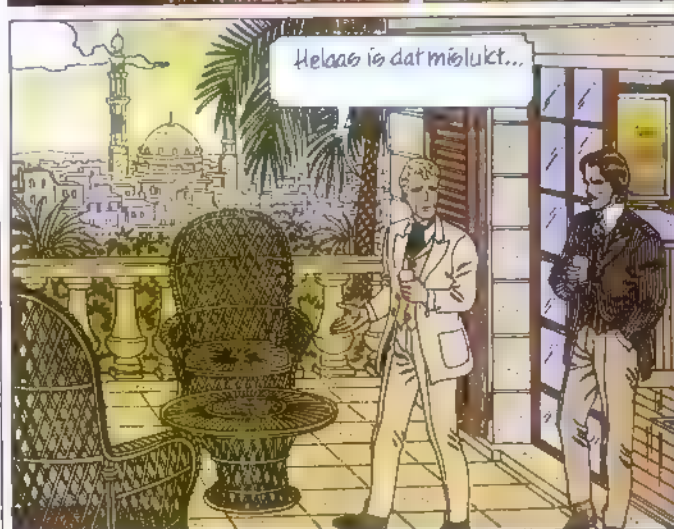
Het laatste stuk van deze puzzel, mijn beste Sackville, bestaat uit dit doosje. Het is vals, maar heeft alles van een officieel rapport van generaal Allenby persoonlijk aan de autoriteiten in Kaïro.

Het laatste is dat ik al tien dagen druk bezig ben het aan de Turken en hun Duitse bondgenoten te doen toekomen zonder angst van te verraaden.

Helaas is dat mislukt...

Kortom: Je weet dat de gravin voor hen werkte?

Natuurlijk! Zonder dat ze het wist zou ze mijn "koerier" geweest zijn... maar de tussenkomst van de Franse Inlichtingendienst heeft alles bedruven...

Goddam! En de foto van mijn mooie gravin? Geen sprake van dat Ducholet ze mag vinden!

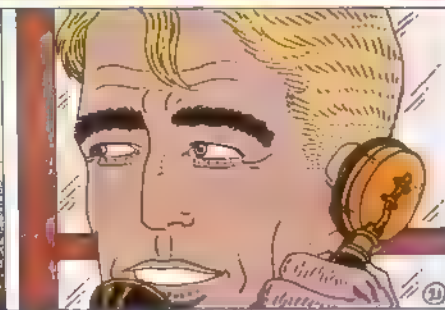

Excuseer me.

Haar kamer in Ghezireh is van onder tot boven doorzacht! Daar zul je niets vinden.

Ah, Aziz... Ja, ik weet het... en waar gaat ze heen? Ja, daar is een goede kans op... Je zult ons daar vinden...

VICTOR SACKVILLE

SPION VAN GEORGE V

Francis CARIN
François RIVIERE
Gabrielle BORILE

Stop met eromheen draaien, Tompkins...
...Waarom heb je me dit alles niet
eerder verteld?

Wil je dat echt weten, Sackville? Wel,
jij hebt lokaal contacten met een
agent van de I.G.! Eerlijk gezegd heb
ik getwijfeld of ik je wel van dit
geheim op de hoogte moest
stellen...

Troost je, beste kerel! Ik heb jou ook
van het ergste verraad verdacht!

En wat voor contacten bedoel je eigenlijk?

Het gaat om je vriend Decamp! Ik ge-
loof dat hij in contact staat met dat mos-
lem geboed! Extremisten die zich met
de Turken en Duitsers verbonden
hebben.

Je kletst, Tompkins...
het is toch...

Effendi! Ik heb de fe-
loek ontdekt!

Vreemde bergplaats, nietwaar? Daar
verbergt de gravin haar buit!

Kijk, die rode feloek daar!
We kunnen rustig gaan,
er is niemand!

Noem je dat
"niemand"?

Maar...die kerel
lijkt wel te we-
ten wat hij
zoekt!

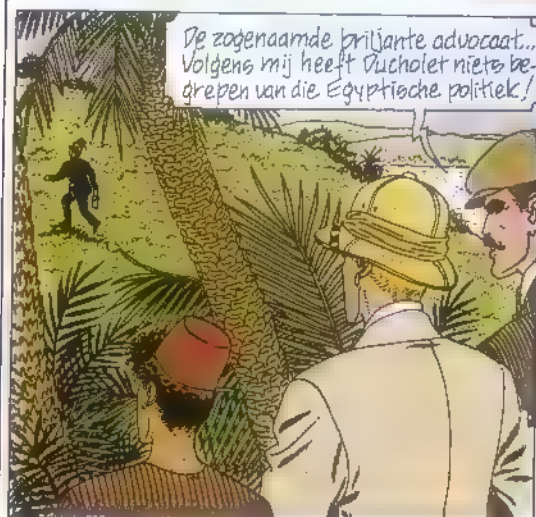

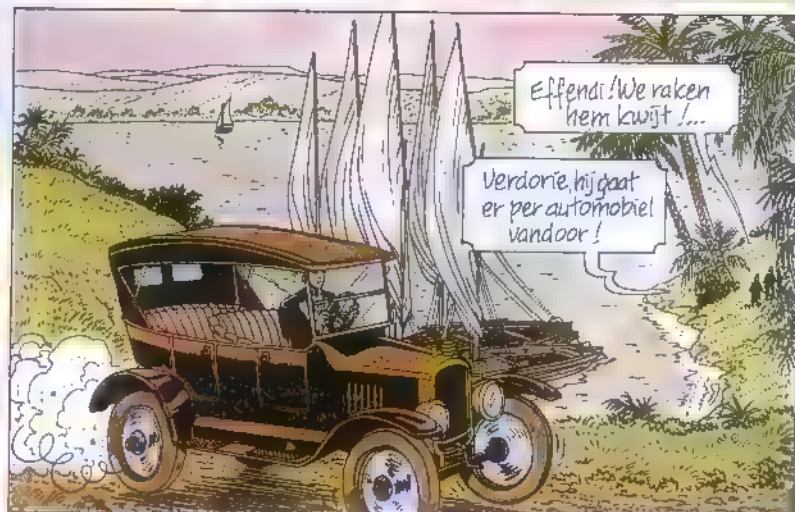
Bij Allah! Precies op die plek heb ik de gravin het fototoestel zien verbergen!

Mangoer!

De zogenaamde briljante advocaat... Volgens mij heeft Ducholet niets begrepen van die Egyptische politiek!

Effendi! We raken hem kwijt!...

Verdorie, hij gaat er per automobiel vandoor!

Laat hem maar, Tompkins... Hij was het ongetwijfeld die de gravin in dienst heeft genomen... in werkelijkheid is hij aanhanger van de Hasb-el-Watan, de extreemistische Egyptische partij waarvoor de Turken de redders van de Mooslem-wereld zijn...

Je zoekt een argeloze boodschapper die je valse dossier in handen van de Turken kan spelen? Waarom zou Mangoer dat niet kunnen doen?

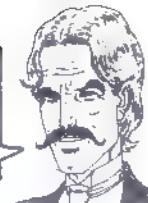
Sackville, Je bent niet dom...

VICTOR SACKVILLE

GA MEE NAAR MEXICO
IN HET 2° DEEL VAN MIJN AVONTUREN
"DE PREDIKER"
(LOMBARD UITGAVEN)

Even later...

...is hun geheime dienst ontmaskerd?

Ja, en daar wringt 'm de schoen... sinds onze laatste vangst zijn de weinige mensen die de Kaiser nog in Egypte had vertrokken uit Kaïro naar het noorden...

Het is die aal van een Fuchs die ik had willen vangen... hij is de gevaarlijkste Duitse agent die de Turken steunt...

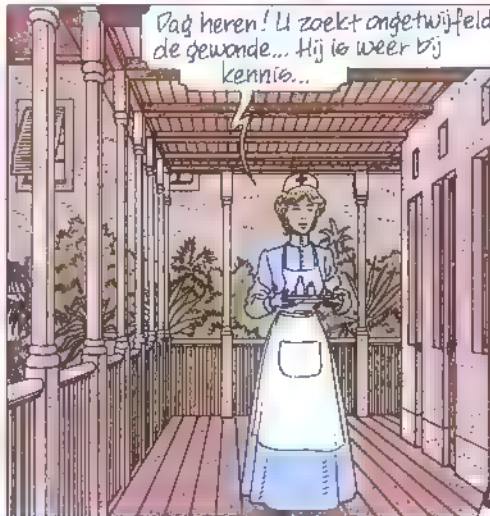
Met twee of drie agenten achter de velden van Mansoer kunnen we twee vliegen in één klap slaan!

Ja, er is grote kans dat hij zijn informatie bezorgt aan een zo hooggeschat agent als Fuchs... Maar nu hebben we andere dingen te regelen...

Dag heren! U zoekt ongetwijfeld de gewonde... Hij is weer bij kennis...

In uw feerhonden kan hij ook alleen maar gered worden, Miss Pedrotti.

Ah! Tompkins! Ik moet gaan... en goede moed! Onze vriend El Akkad is zo stom als een uie!

Je verlaat je post onder geen beding begrepen? Jérôme komt je vanavond aflossen.

En de rest van je verhaal, Leclercq?

Wel... Na de truffelballen kwam er konijn à la Cléry...

Met ham en crêpes? Grote hemel...

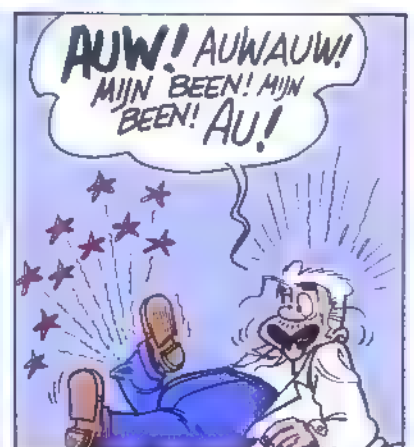
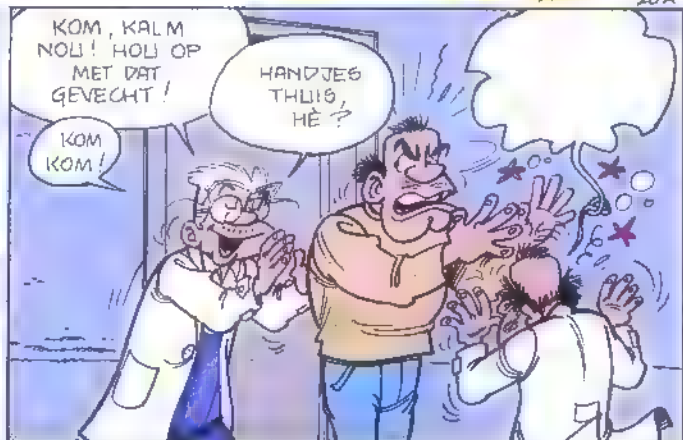
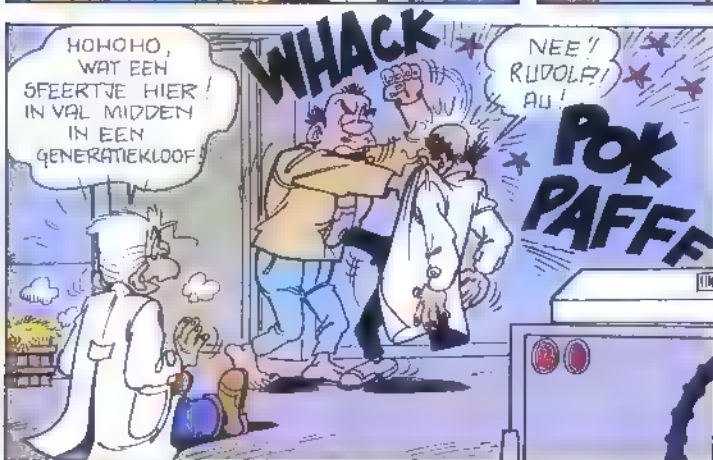
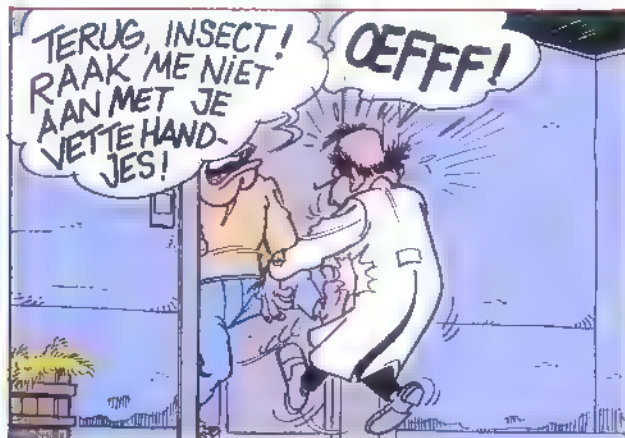
wordt vervolgd

Meneer Edouard

SAMENVATTING: Deze keer staat niets de geboorte van Rudolf in de weg, de ideale auteur geschapen door Frank Frankenstein, de kleinzoon van de beruchte Frankenstein!

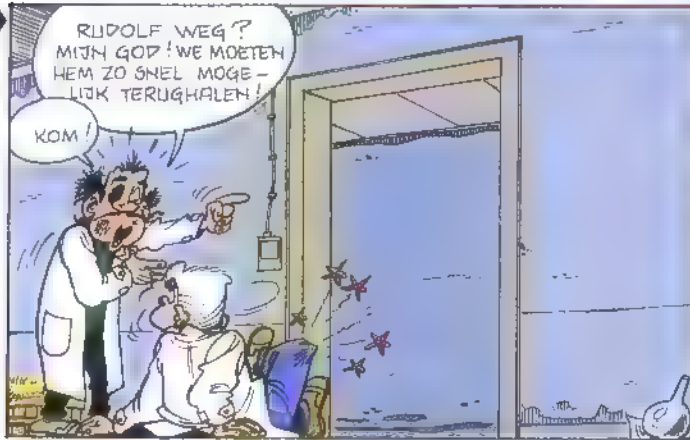

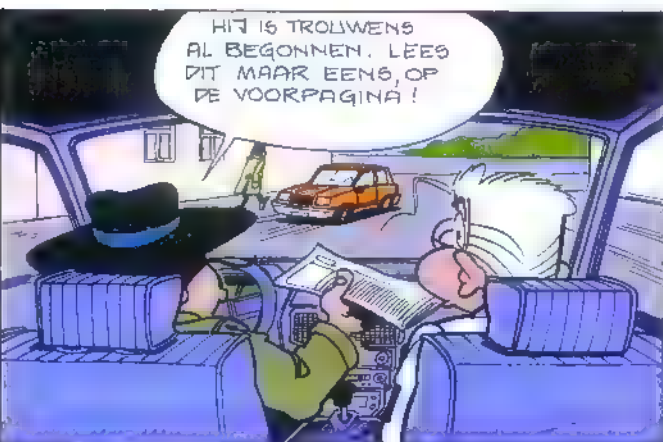
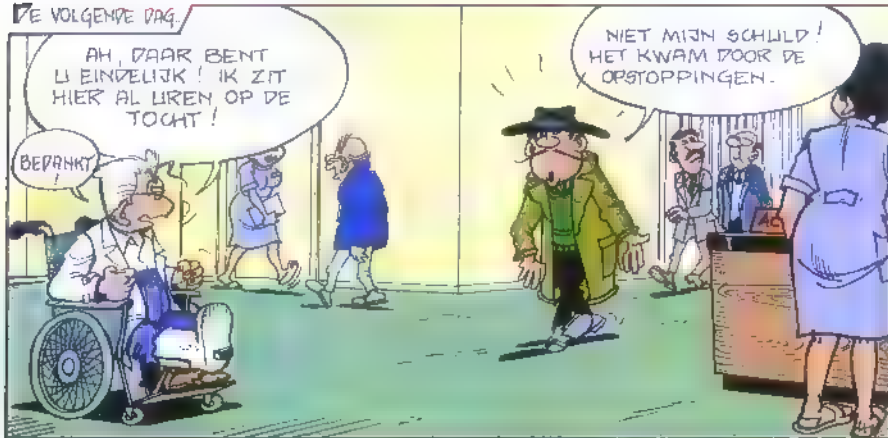
Meneer Edouard

DIDGÉ

DE VOLGENDE DAG.

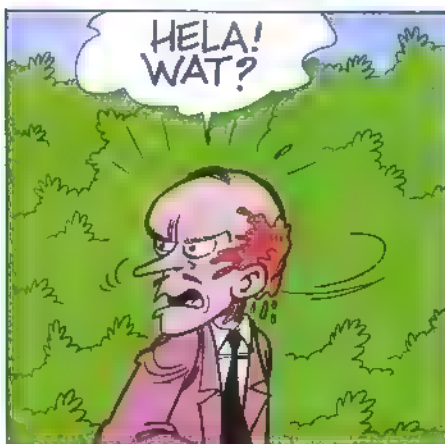
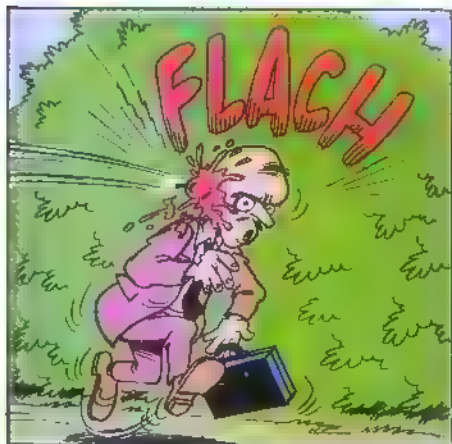
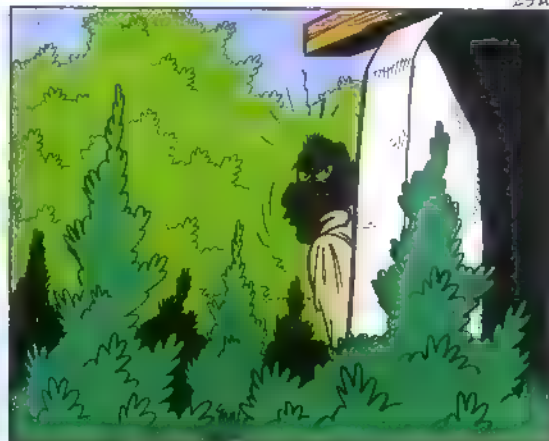
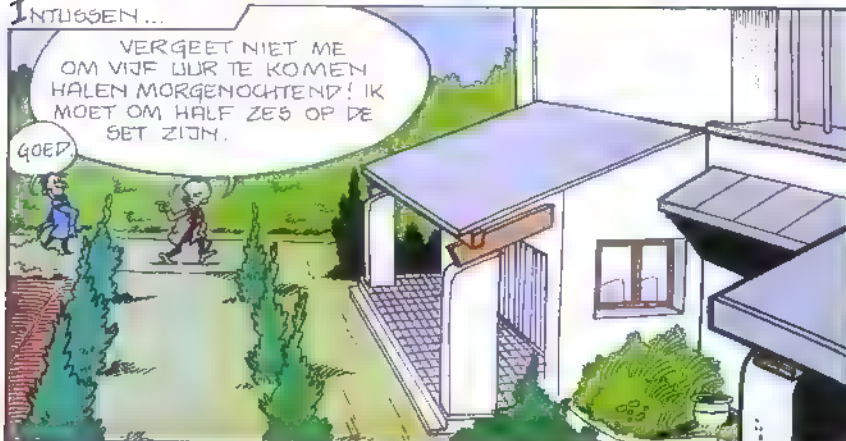

Meneer Edouard

"DE BENDE VAN DE GONG"
IS VAN DE PARTY
BIJ JE BOEKHANDELAAR! 3^e ALBUM
(LOMBARD UITGAVE)

INTUSSEN...

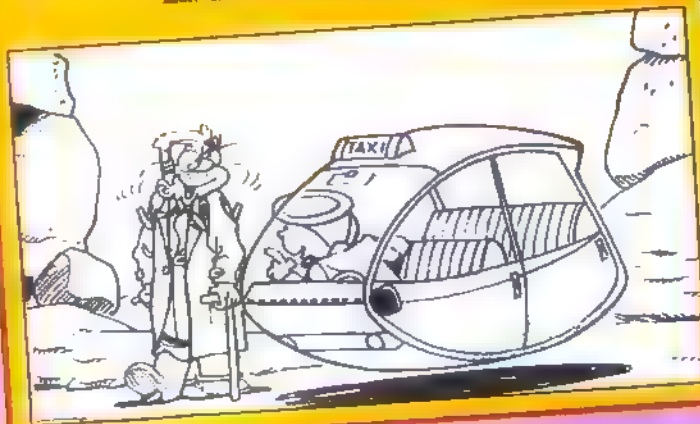
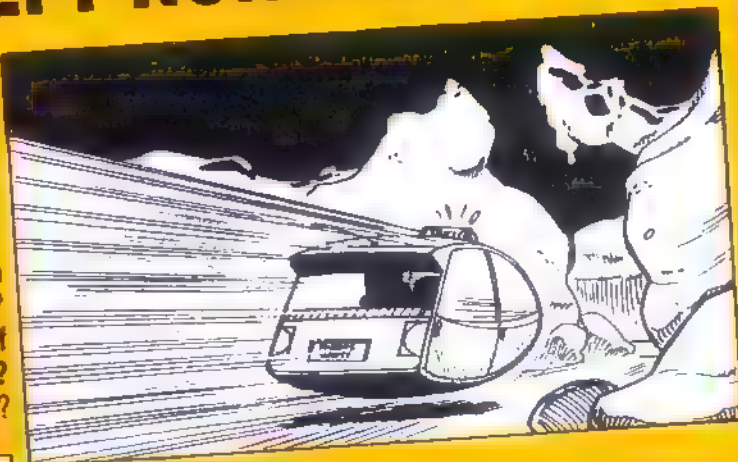

wordt vervolgd

DE STAR HEEFT NUKKEN!

Rudolf ontwikkelt zich niet als een gemakkelijk te leiden acteur! Producers en cineasten worden er beroepshalve verantwoordelijk voor gesteld... Zal Alfred Aterling de 18 kilo tomaten kunnen verteren? Zou M. Edouard er belang bij hebben een vermageringsdieet te volgen? Welke rekening had Rudolf te vereffenen met regisseur Werner? Zal dit de crisis bij de film niet verergeren?

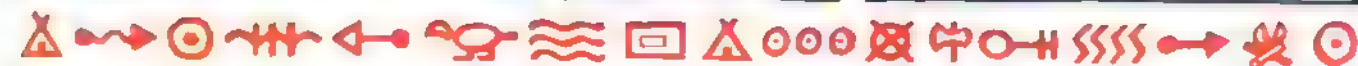

WELDRA TE ZIEN OP DIT SCHERM...

Of beter nog, door het ontdekken van de dolle jacht op het monster in ons volgende nummer. Zullen M. Edouard en Frank Frankenstein genoodzaakt zijn een taxi te nemen of gaan ze gewoon te voet?

ROODOOG

GORDON BESS

Like Father Like Son

persoonlijkheidsoverdracht. De vader wordt de zoon, en omgekeerd. Van daar dat voor beiden een reeks pijnlijke gebeurtenissen op gang komt...

KOMEDIE MET DIEPGANG

«Like father like son», geregisseerd door Rod Daniel en hoofdzakelijk gespeeld door Dudley Moore en de jonge Kirk Cameron, is, volgens de auteurs en producenten «een zedenkomedie die analyseert hoe moeilijk het is vader te zijn en wat voor problemen jonge mensen kunnen hebben.»

Al zijn acteurs wel in staat

Dr. Jack Hammond is een eminent hartchirurg. Elegant, beschaafd en een beetje ouderwets: kortom, hij bezit alle eigenschappen die een leidend arts in één van de gerenommeerde universitaire ziekenhuizen ter wereld maar moet hebben. Zijn zoon Chris is een aardige jongen, maar een middelmatig student, die toch hard zijn best doet om aan de eisen van zijn vader te voldoen, die hem graag met academische lauweren gekroond wenst te zien. Chris is bovendien verliefd. En hij heeft hij tot nu toe met het meisje van zijn dromen slechts een platonische verhouding gehad, nu heeft hij voor het eerst een echt afspraakje gemaakt...

Het zou dus allemaal

prachtig zijn, als een vervelend incident niet opeens de ambities van de dokter en van zijn zoon omver zou hebben geworpen. Want daar is Trigger, een vriend van Chris, wiens oom archeoloog is. Tijdens een expeditie in de woestijn raakt die ernstig gewond aan zijn been, en om de pijn te verlichten geeft een Navajo-medicijnman hem een zelfgemaakt geneesmiddel... Terug in de beschaafde wereld herstelt de oom verder in het gezin van zijn neef. En die ontdekt al gauw het vreemde medicijn en... leent het. Als ze er eens mee experimenteerden? Trigger en Chris voe-

len er veel voor... maar het is de dokter die bij vergissing het elixir voor zijn borrel aanziet, en zo wordt hij het onvrijwillige proefkonijn. De gevolgen laten niet lang op zich wachten. Er ontstaat een buitengewone

in de huid van een ander te kruipen, die meestal niet op hen lijkt, het is nog wat anders om onderling van rol te wisselen. Toch hebben de acteurs dat hier gedaan: degene die de vader speelde moest ook de warhoofdige zoon spelen, en de ander was gedwongen het medisch genie uit hangen. «Dat was niet eenvoudig», bevestigt de regisseur. «We hebben lang gewerkt aan die gedaanteverwisseling, zowel uiterlijk als psychologisch. Het werd een soort herschepping.»

Dudley Moore, die de rol van dr. Jack Hammond speelt, had in geen twee jaar meer gefilmd. «Ik wilde een beetje afstand nemen, en wachtte rustig op een gelegenheid die me aansprak. Maar na een paar maanden miste ik de studio's vreselijk en besloot ik snel weer aan het werk te gaan.»

Dudley Moore, in 1935 in

Londen geboren, begon eerst aan een muziekloopbaan. Als violist, pianist en organist bleek hij niet alleen een briljant musicus maar toonde hij ook compositietalenten. Hij maakte onder meer toneelmuziek voor het Royal Court Theater, voor tv-series van de BBC en zelfs voor ballet. Hij heeft ook verschillende platen opgenomen. Dankzij het enorme succes dat hij had in een studentenrevue in Edinburgh Schotland, ontdekte hij zijn eigen komedietalenten. Gesterkt door de persoonlijke triomf die de show voor hem was, werd hij al snel één van de meest populaire sterren van de Britse televisie, en vervolgens ook van de Broadway-theaters. Hollywood bleef natuurlijk niet lang ongevoelig voor de populariteit van deze showman. Naast zijn loopbaan als musicus, theaterman en tv-ster, begon hij een tweede carrière als filmacteur. Zijn

eerste rol, in «Foul Play» van Colin Higgins, was die van een excentrieke orkestleider... Daarna kwam Blake Edwards die hem tot één van de hoofdpersonen maakte van «10», met Julie Andrews en Bo Derek als tegenspeelsters. Sindsdien zijn filmografie uitgegroeid tot een reeks smakelijke komedies, zoals «Arthur», «Micki en Maude», «Santa Claus»... hetgeen hem niet verhindert nog steeds op te treden met grote orkesten zoals die van Los Angeles en van New York.

«Die uitwisseling van persoonlijkheden stond me bijzonder aan», vertelt hij. «Ik ben al heel lang geen zestien meer, al ben ik dan ook nooit echt volwassen geworden. En eigenlijk hoefde ik ook geen puber te worden. Ik moest vooral het gedrag ervan overnemen.»

De jonge Kirk Cameron die Chris Hammond speelt,

heeft zich tot nu toe voornamelijk aan de tv gewijd. Dit is zijn eerste filmrol. «Heel boeiend om een volwassene te spelen», zegt hij. «Je moet er heel wat voor leren. Je moet de verschillen in gedrag bestuderen en dan proberen zo natuurlijk mogelijk de houding en het taalgebruik van een oudere man te imiteren. Wat me het meeste trof was hoe volwassenen hun reactie onder controle hebben. Ze zijn veel minder spontaan dan wij, jongeren.»

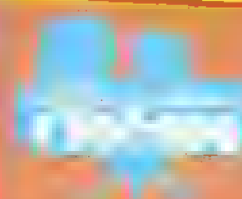
In elk geval lijkt de jonge acteur zich er uitstekend uit gered te hebben, want de producers zijn het erover eens dat ze een goede keus hebben gedaan. Tenslotte zij opgemerkt dat Rod Daniel, de regisseur, hiermee zijn tweede film na «Teen Wolf» maakt, en dat hij één van de voornaamste makers van de serie «Magnum» was.

J.L.L.

TECHNISCHE KAART

Een Tri-Star-productie, uitgebracht door Columbia.
Regie: Rod Daniel.
Scenario: Lorne Cameron en Steven Bloom
Camera: Jack N. Green.
Muziek: Miles Goodman.
Spelers: Dudley Moore, Kirk Cameron, Margaret Colin, Catherine Hicks, Patrick O'Neal, Sean Astin, Cami Cooper, Bill Morrison, e.v.a.

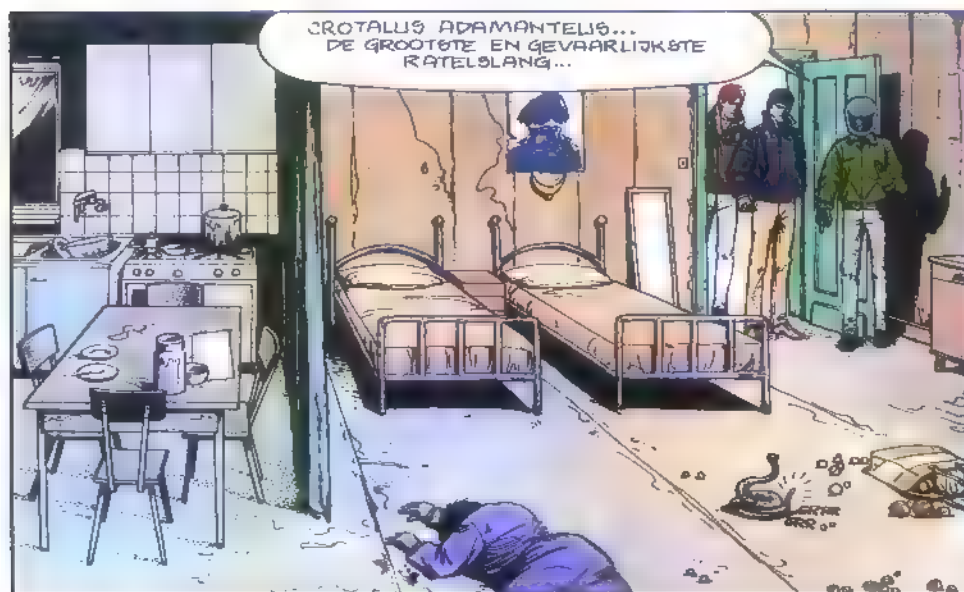

BOB MORANE

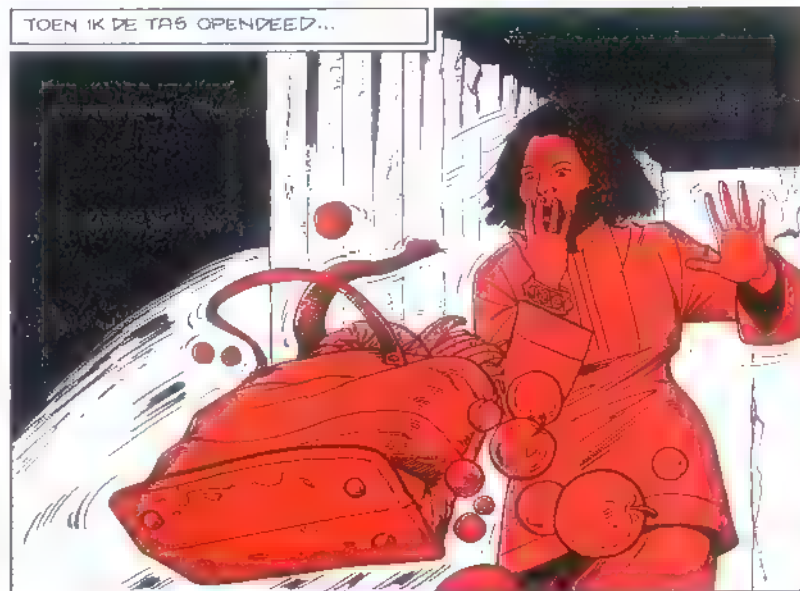
CORIA
HENRI VERNES

SAMENVATTING: De volgende dag ontmoeten Bob en Bill Dr. Van Herp, de herpetoloog op het politiebureau. Zij vernemen ook de dood van de agent. Terwijl zij zich afvragen hoe de slangen in het land binnendringen, dreigt er opnieuw gevaar!

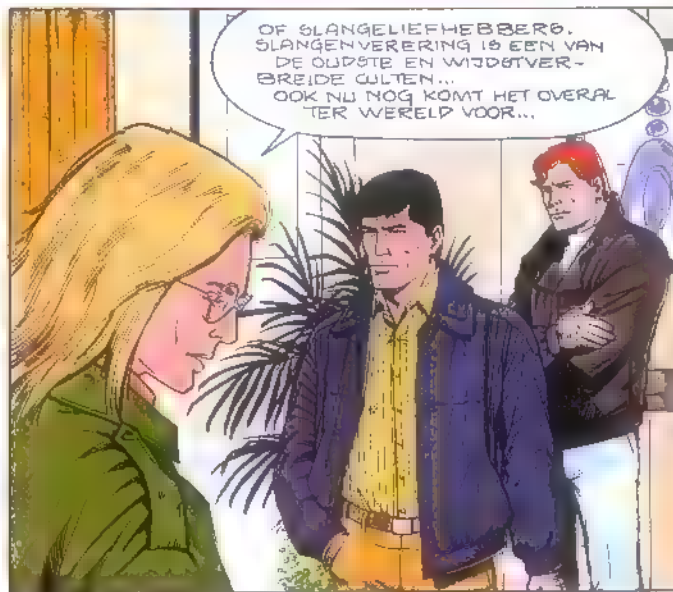
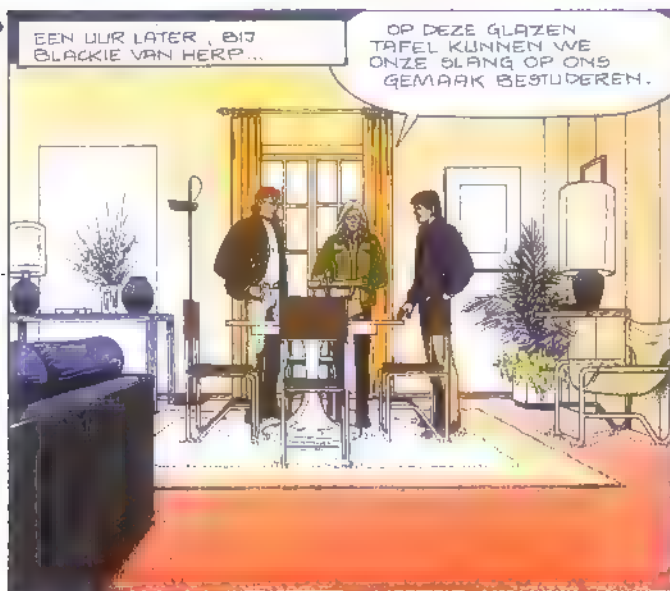
SNAKE

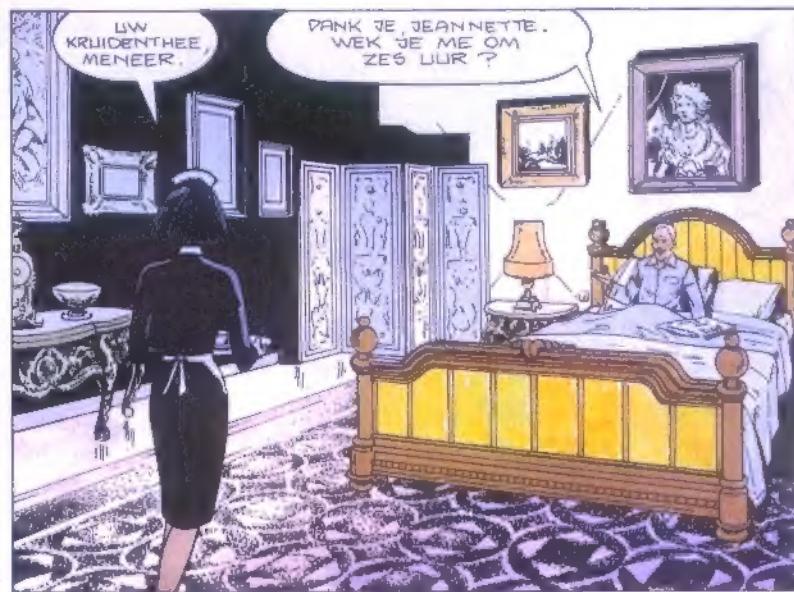
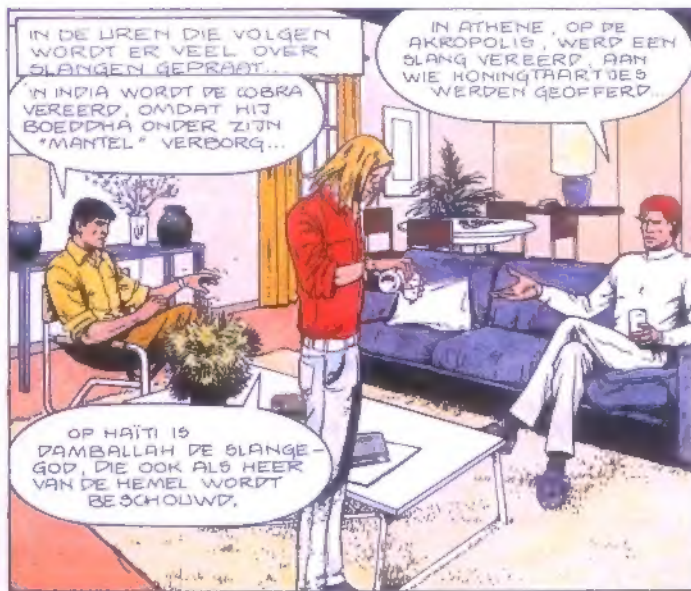

BOB MORANE

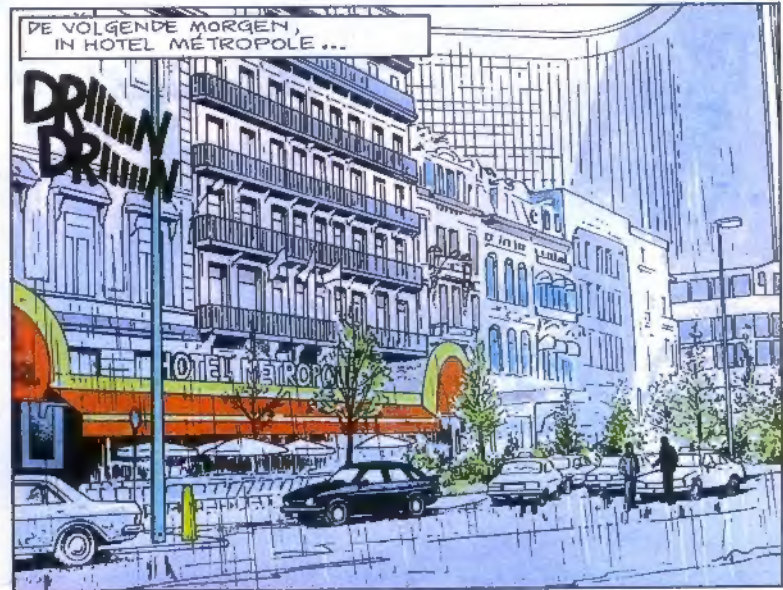
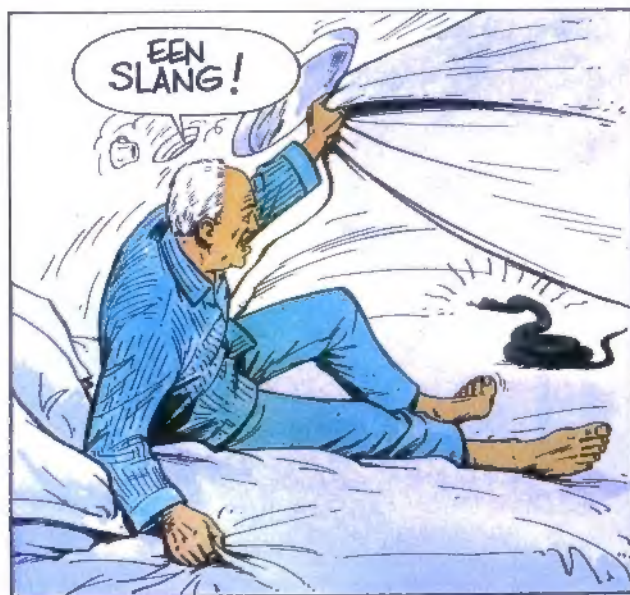
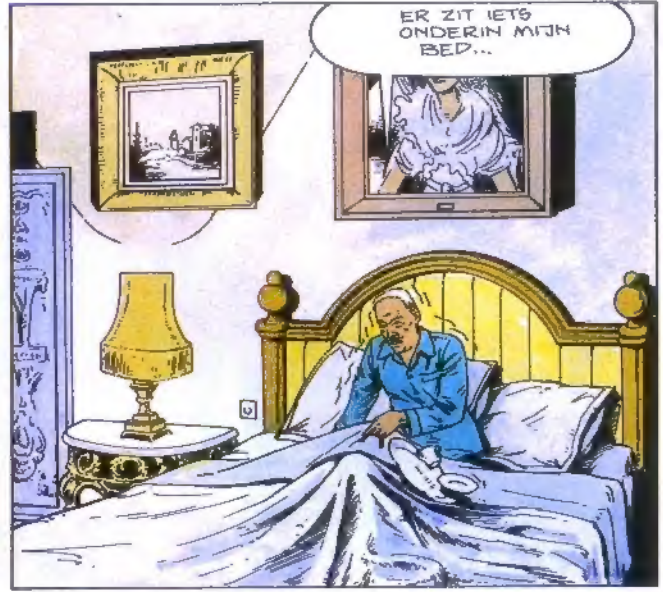

BOB MORANE

MIJN 19^e ALBUM
"DE DRAAK VAN DE FENSTONES"
IS PAS VERSCHENEN BIJ DE
LOMBARD UITGAVEN!

Als de muziek van de films van Steven Spielberg geschikt is voor de regisseur, kan ze op zichzelf ook geschikt zijn en kan men ze beluisteren zonder de steun van de beelden die zij in de eerste plaats moet benadrukken. Het is waar dat we de muziek te danken hebben aan één van de meest talentvolle Amerikaanse componisten. **John Williams** is zijn naam, hij heeft reeds verscheidene grote onderscheidingen op zijn naam: 21 Academy Awards, 15 Grammy Awards en 4 Oscars! Onder de 75 films, waarvoor hij de muzikale partituren heeft geschreven, citeren we o.a. «Jaws», «Star Wars», «Close Encounter of the Third Kind», «Superman», «E.T.», de films van «Indiana Jones» en onlangs nog «The Witches of Eastwick». Voor elkeen, verkreeg hij meerdere gouden en platina platen. In 1984, componeerde hij ook de officiële hymne voor de Olympische Spelen van Los Angeles. Andermaal, schenkt hij ons met «Empire of the Sun» een ware symfonie die de hartstochtelijke muziekliefhebbers en de gewone

EMPIRE OF THE SUN

**20
PLATEN
TE WINNEN!**

amateurs van goede muziek zal verrukken.

Wij kunnen 20 lezers zo'n opname laten winnen! Om deze prachtige plaat te winnen, hoeven jullie enkel bij de twintig eersten te zijn die de juiste antwoorden op de volgende drie vragen terugsturen:

VRAGEN:

1. Wat betekent het woord «kamikaze»?
2. Hoeveel echte Zero's heeft Spielberg teruggevonden?
3. Wat is de huidige waarde van een Mustang?

Antwoord ons snel op een gewone briefkaart gericht aan de Redactie (Voor België: P.H. Spaaklaan 1/11 - 1070 Brussel, Voor Nederland: Postbus 341 2100 AH HEEMSTEDEN) en vermeld duidelijk naam, voornaam en volledig adres.

ISSN 0023 - 5024

Het weekblad **Kuifje** moet verkocht worden tegen de verplichte prijs. Het mag niet in een leesmap, noch in huur gegeven worden, behalve wanneer de uitgever zijn toestemming heeft verleend. Tekeningen en manuscripten — niet door ons gevraagd — worden niet teruggezonden.

DE LOMBARD UITGAVEN

P.-H. Spaaklaan 1-11, 1070 Brussel — Prk. 000-0190916-20

Uitgever: Lucien LOTTEFIER, Theodore Rooseveltstraat 46 1040 Brussel

Redactie: J.-L. VERNAL, Martine VIENNE

Fotogravure: DE SCHUTTER N.V.

Offsetdruk: DE BIEVRE, p.v.b.a. - Brasschaat

Advertenties voor België: Tel.: 02/522.56.00

ABONNEMENT

GELDT NIET VOOR NEDERLAND

	BELGIE	BUITENLAND	
		+ verzending	TOTAAL
3 maanden	475 BF	390 BF	865 BF
6 maanden	885 BF	780 BF	1.665 BF

KUIFJE-NEDERLAND

Lombard Uitgaven Nederland B.V.

Postbus 341, 2100 AH Heemstede

Telefoon 023 - 290190 / 290192 / 280712

ABONNEMENTSOPGAVE/KLACHTEN

P.V.O.-abonnementen service

Postbus 77, 5126 ZH Gilze

Telefoon 01615-2940 toestel 411

Abonnementsprijs: 3 maanden: 32,50 fl.

6 maanden: 65 fl.

Adreswijziging: 4 weken van te voren schriftelijke opgave via wikkelt rond KUIFJE

Annuleringen: opzegging 4 weken vóór het einde van de abonnementstermijn schriftelijk opgeven

ADVERTENTIES

Special Media b.v.

Postbus 3300, 1001 CA Amsterdam Telefoon: 020-222 366

VOLGENDE WEEK TE WINNEN 8 DAGEN IN OOSTENRIJK

TWEE VOLLEDIGE VERHALEN

«Jozef II, de Hervormer»
door Ph. Delaby + Y. Duval

«De vrouwelijke farao»
door J. Debruyne

**Reportages
over Oostenrijk
en het vervolg
van de
avonturen
van Hans,
M. Edouard,
Bob Morane,
Victor Sackville...**

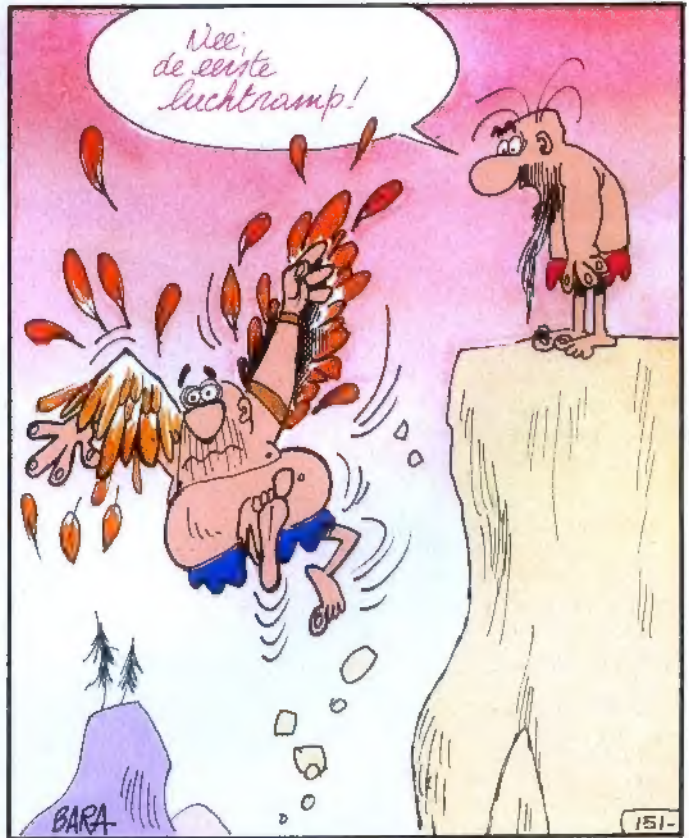

in den beginne...

BARA

BARA

151-